

रहिवाशांसाठी आधार पुस्तिका

सामग्री

१. परिचय.....	4
१.१ आधार म्हणजे काय?.....	4
१.२ आधार कोणाला मिळू शकेल?.....	5
१.२.१ भारतातील रहिवाशांसाठी आधार.....	5
१.२.२ अनिवासी भारतीयांसाठी आधार.....	5
१.३ आधारची वैशिष्ट्ये.....	5
१.३.१ आधार एक अभिज्ञापक आहे.....	5
१.३.२ आधार आयडी आहे, यापेक्षा अधिक काही नाही.....	6
१.४ आधार वापर.....	6
२ आधारसाठी नावनोंदणी कशी करावी?.....	6
२.१ नावनोंदणी प्रक्रिया.....	6
२.२ आधार नोंदणीसाठी लक्षात ठेवण्याचे मुद्दे.....	11
२.३ आधार नोंदणी केंद्र.....	11
२.३.१ तुमच्या जवळ आधार केंद्र शोधा.....	11
२.३.२ नावनोंदणी केंद्राचे प्रकार.....	12
२.४ ऑनलाईन नियुक्ती सेवा.....	12
२.४.१ आधार सेवांसाठी नियुक्ती:.....	12
२.४.२ ऑनलाईन अपॉइंटमेंट कशी बुक करावी.....	13
२.५ आधार निर्मिती स्थिती.....	14
२.५.१ ईआयडी हरवल्यास काय करावे?.....	14
३ आधार अद्ययावत.....	15
३.१ अद्ययावत करण्यासाठी आवश्यक कागदपत्रे:.....	15
३.२ ऑनलाईन पत्ता अद्यतन सुविधा.....	16
३.२.१ दस्तऐवजासह पत्ता अद्यतनित करणे:.....	16
३.२.२ कागदपत्रांशिवाय पत्ता अद्यतनित करणे.....	17
३.३ मुलांसाठी अनिवार्य बायोमेट्रिक अद्यतन.....	17
३.४ आधार पत्त्यात 'Care of' फील्ड अद्ययावत करणे.....	18

३.५ अद्यतनांच्या संख्येवरील मर्यादा.....	18
३.६ आधार अद्यतनासाठी अपवाद प्रक्रिया.....	18
३.७ आधार निलंबनाच्या बाबतीत अपडेट	19
३.८ अद्यतन स्थिती तपासा	19
३.९ आधार अद्यतनासाठी लक्षात ठेवण्याचे मुद्दे	20
४ आधार नोंदणी / अद्ययावत करिता डॉक्युमेंट्सची वैध यादी	21
५ आधार नोंदणी / अद्ययावत शुल्क / फी.....	22
५.१ आधार नोंदणी / अद्यतन फॉर्मसाठी कोणतेही शुल्क नाही.....	22
५.२ केंद्राकडून आपल्याकडून अधिक शुल्क आकारल्यास तक्रार कशी करावी	23
६ आधार मिळवणे	23
६.१ आधार निर्मिती.....	23
६.२ आधार पत्र.....	23
६.३ आधार डाउनलोड करा	24
६.४ एमआधार मोबाईल ॲप	25
६.५ आधार पुनर्मुद्रण	25
७ आधार सत्यापन	26
७.१ कोणताही आधार क्रमांक uidai.gov.in वरून ऑनलाईन पडताळणी करता येईल.....	26
७.२ आधारवर सुरक्षित क्यूआर कोड.....	27
८. आधार ऑनलाईन सेवा	27
८.१ आधार ऑनलाईन सेवा (ज्यास नोंदणीकृत मोबाइल नंबरची आवश्यकता नाही)	27
८.२ आधार ऑनलाईन सेवा (यासाठी नोंदणीकृत मोबाइल नंबर आवश्यक आहे).....	28
८.३ वारंवार विचारले जाणारे प्रश्न	29
९ आपल्या आधार डेटाची गोपनीयता आणि सुरक्षितता.....	29
९.१ यूआयडीएआय गोपनीयता आणि माहितीचे संरक्षण.....	29
९.२ सीआयडीआर मधील डेटा सुरक्षा	30
१० तक्रार हाताळणी	32
१०.१ आधार संपर्क केंद्र - हेल्पलाईन १९४७.....	32
१०.२ ईमेल द्वारे मदत.....	33
१०.३ आधार वेबसाइट	33
१०.४ आधार चॅटबॉट	34
१०.५ सोशल मीडिया	34
१०.५.१ अधिकृत सोशल मीडिया प्रोफाइल:.....	34

१०.५. १. १ ट्विटर:.....	34
१०.५. १. २ फेसबुक:	36
१०.५. १. ३ YouTube:.....	36
१०.५. १. ४ इन्स्टाग्राम:	36
१०.५. १. ५ लिंकडइन:.....	36
१०.५. २ बनावट प्रोफाइल / वापरकर्ता खात्यांपासून सावध रहा	37
१०. ६ आधार प्रादेशिक कार्यालये.....	37
११आधार कायदा २०१६	38
१२ आधार (नोंदणी आणि अद्ययावत) नियम, २०१६.....	39
१२. १ प्रकरण II - निवासी नावनोंदणी प्रक्रिया	39
१२.२ अध्याय IV - निवासी माहितीचे अद्यतन.....	41
१२.३ अध्याय सहावा - आधार क्रमांक आणि ओळख माहितीचे वगळणे किंवा निष्क्रियता	43
१३ परिशिष्ट.....	46
१३.१ परिशिष्ट I - वैध आधार देणार्या कागदपत्रांची यादी.....	46

१. परिचय

प्रिय रहिवासी,

आधार कुटुंबात आपले स्वागत आहे!

आधार पुस्तिका आपल्या पुस्तिकासाठी मार्गदर्शक म्हणून काम करण्यासाठी डिझाइन केलेले आहे. आम्ही आपल्याला या दस्तऐवजाद्वारे वाचण्यासाठी आणि आधारचा अर्थ आणि उद्देश आत्मसात करण्यासाठी उद्युक्त करतो.

हे पुस्तिका आपल्याला आपला आधार समजण्यात मदत करेल. तुमच्या सर्व प्रश्नांचे - आधार कसे मिळवायचे ते आपल्या आधारमधील तपशील कशा अपडेट करायचे किंवा आपण आपला आधार कसा वापरू शकता या प्रश्नांची उत्तरे या पुस्तिका मध्ये दिली जातील. आपल्याला आधार प्रक्रिया आणि आपल्या आधारशी संबंधित सेवांचे तपशीलवार वर्णन देखील आढळेल. प्रत्येक विभागात, आपल्याला क्यूआर कोड देखील दिसतील. संबंधित वेबपृष्ठास भेट देण्यासाठी किंवा नमूद केलेल्या सेवेवरील व्हिडिओ ट्यूटोरियल पाहण्यासाठी आपण आपल्या स्मार्टफोनमध्ये कोणत्याही QR कोड स्कॅनर ॲपसह संबंधित QR कोड स्कॅन करू शकता.

चला आधार कार्ड, संबंधित प्रक्रिया, आपल्यासाठी उपलब्ध सेवा आणि आपल्यासाठी खास असलेल्या या 12-अंकी क्रमांकाची शक्ती पहाण्यासाठी डोकावण्यासह आपला आधार प्रवास सुरू करूया.

१.१ आधार म्हणजे काय?

आधार म्हणजे अद्वितीय ओळख प्राधिकरणाने (यूआयडीएआय) भारतीय रहिवाशांना प्राधिकरणाने नमूद केलेल्या पडताळणी प्रक्रियेचे (भाग २ मध्ये वर्णन केलेले) समाधान दिल्यानंतर हा एक १२ आकडीचा अद्वितीय ओळख क्रमांक जारी केला आहे.

१.२ आधार कोणाला मिळू शकेल?

भारतातील कोणतीही व्यक्ती, वय आणि लिंग याची पर्वा न करता, जो भारतीय रहिवासी आहे किंवा अनिवासी भारतीय (एनआरआय) आहे, तो आधार क्रमांक मिळविण्यासाठी नोंदणी करू शकतो. एका व्यक्तीसाठी, केवळ एकच आधार क्रमांक तयार केला जातो, कारण विशिष्टता डेमोग्राफिक आणि बायोमेट्रिक डी-डुप्लिकेशनच्या प्रक्रियेद्वारे प्राप्त केली जाते.

बॉक्स संदेश: एकदा आपला असाइन केलेला तुमचा आधार नंबर कायमचा आपल्याकडे राहिल. हे इतर कोणत्याही व्यक्तीस वाटप केले जाणार नाही.

१.२.१ भारतातील रहिवाशांसाठी आधार

आपण भारताचे रहिवासी असल्यास आपण आधार नोंदणीसाठी पात्र आहात. याचा अर्थ, परिभाषानुसार, आपण आधार नोंदणीसाठी अर्ज करण्याच्या तारखेच्या ताबडतोब बारा महिन्यांत एकशे बाएशी दिवस (१२२ दिवस) किंवा त्यापेक्षा जास्त कालावधीसाठी भारतात राहिला आहे.

१.२.२ अनिवासी भारतीयांसाठी आधार

आपण अनिवासी भारतीय (एनआरआय) असल्यास, आपल्याकडे भारतीय पासपोर्ट असल्यास आपण आधारसाठी नोंदणी करू शकता. अनिवासी भारतीयांना १ १८२ दिवसांचा आदेश लागू होत नाही. आपण आधार केंद्रास भेट देऊ शकता आणि एनआरआय म्हणून आधार नोंदणी करू शकता. अनिवासी भारतीयांसाठी ओळख पुरावा (पीओआय) म्हणून भारतीय पासपोर्ट अनिवार्य आहे. अर्जदार यूआयडीएआयने स्वीकारलेल्या कागदपत्रांमधून इतर कोणतेही भारतीय पुरावा (पीओए) देणे निवडू शकतो (कलम १.१.१, या पुस्तिकाच्या अनुबंध - १ पहा). बॉक्स संदेश: अनिवासी भारतीयांच्या आधार नोंदणीसाठी भारतीय ओळखपत्र अनिवार्य ओळख पुरावा आहे.

१.३ आधारची वैशिष्ट्ये

१.३.१ आधार एक अभिज्ञापक आहे

आधार हा १२-अंकीचा युनिक आयडी आहे जो एखाद्या व्यक्तीला दिलेला असतो. आधार रहिवासी ओळखण्यासाठी लोकसंख्याशास्त्रीय माहिती (नाव, जन्मतारीख, लिंग आणि पत्ता), चेहरा छायाचित्र, बोट्याचे ठसे आणि बुबुळ वापरतात. या माहितीच्या गोष्टी अनिवार्य आहेत. याव्यतिरिक्त, आपल्याकडे आपला मोबाइल फोन नंबर आणि ईमेल प्रदान करण्याचा पर्याय आहे. आम्ही शिफारस करतो की आपण हे तपशील देखील प्रदान करा.

१.३.२ आधार आयडी आहे, यापेक्षा अधिक काही नाही

आधार क्रमांक ओळखीचा पुरावा आहे. आधार नंबर धारकासंदर्भात हे कोणत्याही प्रकारचे नागरिकत्व किंवा अधिवास ठेवण्याचा अधिकार देत नाही. आपला आधार कोणत्याही बुद्धिमत्तेविना रँडम नंबर आहे आणि याचा वापर जात, धर्म, उत्पन्न, आरोग्य आणि भूगोल यावर आधारित लोकांना प्रोफाइल करण्यासाठी केला जाऊ शकत नाही.

१.४ आधार वापर

आधार प्रणाली रहिवाशांना देशभरात एकल स्रोत ऑफलाइन / ऑनलाइन ओळख पडताळणी प्रदान करते. एकदा आपण नोंदणी केली की आपण आपली ओळख पटविण्यासाठी एकाधिक वेळा इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांद्वारे किंवा ऑफलाइन पडताळणीद्वारे आपली ओळख पटवून देण्यासाठी आधार नंबर वापरू शकता. प्रत्येक वेळी सेवा, लाभ आणि अनुदानामध्ये प्रवेश करण्याची इच्छा असल्यास ओळख दस्तऐवज प्रदान करण्याची आवश्यकता दूर करते. बॉक्स संदेश: आधार ओळखीचा पोर्टेबल पुरावा प्रदान करतो जो कधीही, कोठेही, ऑनलाइन आधार प्रमाणीकरणद्वारे सत्यापित केला जाऊ शकतो.

२ आधारसाठी नावनोंदणी कशी करावी?

आधार मिळविण्यासाठी तुम्हाला नोंदणी प्रक्रियेदरम्यान किमान लोकसंख्याशास्त्रविषयक व बायोमेट्रिक माहिती देऊन नाव नोंदवावे लागेल, जे पूर्णपणे विनामूल्य आहे. कृपया लक्षात घ्या की आपल्याला फक्त एकदाच आधार नोंदणी करणे आवश्यक आहे.

२.१ नावनोंदणी प्रक्रिया

आपण भारतीय रहिवासी किंवा एनआरआय असलात तरी खाली दिलेल्या प्रक्रियेचे अनुसरण करून आधार क्रमांक मिळविण्यासाठी आपण नोंदणी करू शकता:

आधार नोंदणी केंद्रास भेट द्या

आधार नोंदणी फॉर्म भरा

डेमोग्राफिक आणि बायोमेट्रिक डेटा द्या

ऑपरेटरद्वारे स्कॅनिंगसाठी ओळखपत्र (पीओआय) आणि पत्त्याचा पुरावा (पीओए) आणि जन्म तारखेचा पुरावा (डीओबी) कागदपत्र सादर करा.

आपली मूळ कागदपत्रे ईआयडी (एनरोलमेंट आयडी) असलेल्या पोचपावतीसह परत घ्या.

जर रहिवासी हेड ऑफ फॅमिली बेस्ड नोंदणी (Ref. विभाग 2.1.1.2) अंतर्गत नोंदणी करत असेल तर त्याला फक्त नात्याचा पुरावा (पीओआर) दस्तऐवज देणे आवश्यक आहे.

आधार नोंदणी फॉर्म डाउनलोड करण्यासाठी स्कॅन करा:

https://uidai.gov.in/images/aadarar_enrolment_correction_for_version_2.1.pdf

जवळील आधार नोंदणी केंद्राची माहिती मिळवण्यासाठी स्कॅन:

<https://appointments.uidai.gov.in/easearch.aspx>

बॉक्स संदेश: मूळ केंद्राकडे मूळ कागदपत्रे ने. हे स्कॅन करून आपल्याला परत दिले जाईल. कोणत्याही फोटोकॉपीची आवश्यकता नाही.

वरील प्रक्रियेमध्ये ज्या रहिवाशांच्या नावावर आवश्यक कागदपत्रे नाहीत अशा रहिवाशांना जसे की कुटूंबाचे सदस्य / वेधर / अनाथ इत्यादी किंवा बायोमेट्रिक अपवाद ज्यांच्याकडे आवश्यक बायोमेट्रिक तपशील घेता येत नाही त्यांना अपवाद आहेत. नावनोंदणीच्या प्रत्येक घटकाचे खाली वर्णन केले आहे:

२.१.१.१ कागदपत्र आधारित नावनोंदणी

नावनोंदणी फॉर्म किंवा यूआयडीएआय वेबसाइटवर उपलब्ध वैध कागदपत्रांच्या यादीनुसार आपण ओळख वैध पुरावा (पीओआय) आणि पत्त्याचा एक वैध पुरावा (पीओए) प्रदान करून आधार नोंदणी करू शकता (विभाग 13.1, अनुलग्नक- 1):

- ओळखीचा पुरावा (पीओआय) - अनिवार्य
- पत्त्याचा पुरावा (पीओए) - अनिवार्य
- जन्मतारीख (डीओबी) - यूआयडीएआयच्या यादीनुसार आपल्याला वैध डीओबी कागदपत्रांपैकी एक सादर करणे आवश्यक आहे. आपल्याकडे ते नसल्यास आपण आपली जन्मतारीख जाहीर करू शकता किंवा अंदाजे वय देऊ शकता.

आपल्याकडे वैध कागदपत्र असल्यास आपल्याकडे ते आधार नोंदणीसाठी तयार करावे लागेल. आपल्याकडे कागदपत्रे नसल्यास आपण अधिकृत अधिकाऱ्याद्वारे जारी केलेले प्रमाणपत्र देखील वापरू शकता (परिशिष्ट II पहा). यूआयडीएआयने या प्रमाणपत्रासाठी मानक स्वरूप परिभाषित केले आहे. उपलब्ध

पडताळणीसाठी स्वीकार्य सहाय्यक दस्तऐवजांच्या यादीचा संदर्भ घ्या:

https://uidai.gov.in/images/commdoc/valid_documents_list.pdf

वैध समर्थन करणाऱ्या कागदपत्रांच्या यादीसाठी स्कॅन करा:

<https://appointments.uidai.gov.in/easearch.aspx>

बॉक्स संदेश: आधार नोंदणीसाठी असलेल्या दस्तऐवजात आपले नाव असावे.

२.१. १.२ कुटुंब प्रमुख (होफ) आधारित नावनोंदणी

कुटुंबातील सदस्यांच्या नावनोंदणीसाठी जिथे वैयक्तिक कागदपत्रे उपलब्ध नाहीत, होफ आधारित नावनोंदणीसाठी खालील तपशील देऊन नोंदणी करता येते:

- कुटुंब प्रमुखाचे नाव
- रहिवासी आणि एचओएफचा रिलेशनशिपचा पुरावा (पीओआर)
- कुटुंब प्रमुखाचे आधार क्रमांक
- नावनोंदणीच्या वेळी कुटुंबप्रमुखांची बायोमेट्रिक पुष्टीकरण

बॉक्स संदेश: एचओएफ आधारित नावनोंदणीसाठी, कुटुंबप्रमुखांना नावनोंदणीच्या वेळी बायोमेट्रिक पुष्टीकरण द्यावे.

२.१.१.३ परिचयकर्ता आधारित नावनोंदणी

आपल्याकडे वरीलपैकी कोणतीही कागदपत्रे नसल्यास आपण परिचयकर्ता आधारित नोंदणी अंतर्गत नोंदणी करू शकता. हे 'परिचयकर्ता' हे निबंधक नियुक्त केलेले सत्यापित अधिकारी आहेत.

हे असू शकतात:

- निबंधकांचे स्वतःचे कर्मचारी
- निवडलेले स्थानिक सभासद

- स्थानिक प्रशासकीय संस्थांचे सदस्य
- पोस्टमन
- शिक्षकांसारखे प्रभाव पाडणारे
- आरोग्य कर्मचारी
- डॉक्टर
- अंगणवाडी / आशा कामगार
- स्थानिक स्वयंसेवी संस्थांचे प्रतिनिधी

परिचय-आधारित नोंदणी दरम्यान हस्तगत केलेली माहिती अशी:

- परिचयकर्त्याचे नाव
- परिचयकर्त्याचा आधार क्रमांक
- परिचयकर्त्याच्या बायोमेट्रिक माहितीची एक पद्धत

२.१.१.४ मुलांची नावनोंदणी

नवीन जन्मलेल्या मुलांसह मुलेही आधारसाठी नोंदणी करू शकतात. मुलांची नावनोंदणी मुलाच्या वयानुसार खालील दोन पद्धती खालीलप्रमाणे आहे.

5 वर्षाखालील मुलांसाठी:

मुलाची नावनोंदणी करण्यासाठी (नवीन जन्मापासून ते 5 वर्षाखालील मुलापर्यंत), मुलाच्या पालकांपैकी एखाद्याने किंवा पालकांनी आधार प्रमाणीकरण आवश्यक आहे. त्यांच्या नावनोंदणी दरम्यान 5 वर्षाखालील मुलांचा बायोमेट्रिक डेटा कॅप्चर केलेला नाही. मुलाचे नाव, जन्म तारीख, लिंग आणि छायाचित्र हस्तगत केले. त्यांचा आधार त्यांच्या पालक / पालकांशी जोडलेला आहे.

पालक / पालकांनी खालील दस्तऐवजांसह मुलाला जवळच्या कोणत्याही आधार केंद्राकडे नेण्याची आवश्यकता आहे:

- जन्माचे रजिस्ट्रार, महानगरपालिका किंवा तालुका, तहसील इत्यादी कोणत्याही इतर अधिसूचित स्थानिक सरकारी संस्थांद्वारे जारी केलेले मुलाचे जन्म प्रमाणपत्र किंवा मुलाच्या जन्मासाठी सरकारी रुग्णालयांनी दिलेली डिस्चार्ज कार्ड / स्लिप.
- पालकांपैकी एकाचे आधार (किंवा नावनोंदणी स्लिप), शक्यतो आईवडील दोघे जिवंत असतील(शक्यतो आईची) किंवा पालक.

कृपया लक्षात घ्या की आपण आपल्या आधारामध्ये सध्याचा पत्ता अद्यतनित करायचा असेल आणि मुलाच्या आधारमध्ये नवीन पत्ता घ्यायचा असेल तर मुलाला आधारसाठी नोंदणी करण्यापूर्वी आपले तपशील अद्यतनित करा. एकदा आपला आधार अद्यतनित झाल्यावर आपण मुलास आधार नोंदणीसाठी घेऊ शकता आणि त्यासाठी आपला अद्यतनित आधार वापरू शकता.

5 ते 18 वर्षे वयोगटातील मुलांसाठी:

मुलाची नावनोंदणी करण्यासाठी, आईवडील / पालक खालील कागदपत्रांसह मुलाला जवळच्या कोणत्याही आधार केंद्राकडे घेऊन जाऊ शकतात:

- मुलाच्या स्वतःच्या कागदपत्रांसह नावनोंदणी करत असल्यास - मुलाचा शाळेचा आयडी (मान्यताप्राप्त शैक्षणिक संस्थांद्वारे जारी केलेला) किंवा इतर कोणत्याही यूआयडीएआय स्वीकारण्यायोग्य दस्तऐवज.
- कुटुंबप्रमुख आधारित नोंदणी अंतर्गत नोंदणी करत असल्यास - मुलाकडे वैध शाळेचा आयडी किंवा इतर सूचीबद्ध दस्तऐवज नसल्यास, आईवडील / पालक मुलाला एचओएफ आधारित नोंदणी अंतर्गत नोंदणी करू शकतात ज्यात संबंध पुरावा (POR) कागदपत्र आवश्यक आहे (संदर्भ २.१.१.२ पासून)

टीप: अल्पवयीन मुलाच्या आधार नोंदणीसाठी, आईवडील / पालक मुलाच्या वतीने आधार नोंदणीसाठी संमती देतात.

बॉक्स संदेश: मुलाची शाळेचा आयडी आधार नोंदणीसाठी वापरला जाऊ शकतो.

२.१.१.५ बायोमेट्रिक अपवाद असलेल्या रहिवाशांची नावनोंदणी

बायोमेट्रिक अपवाद असलेल्या रहिवाशांच्या बाबतीत, जसे की गहाळ होणारे बोट / हरवलेले डोळे इ., खालील माहिती हस्तगत करणे आवश्यक आहे:

- पूर्ण लोकसंख्याशास्त्रीय माहिती
- एक बुबुळ, जर दोन्ही बुबुळ हस्तगत करणे शक्य नसेल तर
- बोटे गहाळ झाल्यास उर्वरित बोटांच्या बोटाचे ठसे
- अपवाद छायाचित्र

२.२ आधार नोंदणीसाठी लक्षात ठेवण्याचे मुद्दे

- प्रत्येक रहिवाशासाठी आधार डेटा दोन भाषांमध्ये संग्रहित केला जातो - इंग्रजी (डीफॉल्ट) आणि स्थानिक भाषा (नोंदणीच्या वेळी रहिवासी निवडलेल्या म्हणून). रहिवासी हिंदी, तेलगू, तामिळ, कन्नड, मल्याळम, पंजाबी, मराठी, गुजराती, बांगला, ओडिया, आसामी आणि इंग्रजीमधून निवडू शकतात.
- नावनोंदणी फॉर्ममध्ये दिलेली आपली माहिती तुमच्या समोर स्क्रीनवर दृश्यमान आहे. ऑपरेटरने सबमिट करण्यापूर्वी आपण इंग्रजी आणि स्थानिक भाषेमध्ये ऑपरेटरने प्रविष्ट केलेल्या सर्व तपशीलांची तपासणी करणे आणि पुष्टी करणे महत्वाचे आहे. साइन इन करण्यापूर्वी आपण पावती स्लिपवर पुन्हा तपशील तपासू शकता.
- प्राधिकरणाने सल्ला न दिल्यास रहिवाशांना फक्त एकदाच नावनोंदणी करणे आवश्यक आहे कारण एकापेक्षा जास्त साठी नोंदणी नाकारले जाईल.
- रहिवासी डेटा पॅकेट मिळाल्यानंतर आधार निर्मितीसाठी प्रतीक्षा वेळ 90 दिवसांपर्यंत असू शकते.

बॉक्स संदेश: इंग्रजी तसेच स्थानिक भाषेतील सर्व तपशील काळजीपूर्वक तपासा आणि ऑपरेटरने आपल्याकडे नोंदणीसाठी सबमिट करण्यापूर्वी काही चुका दुरुस्त करा.

२.३ आधार नोंदणी केंद्र

आधार सेवा देण्यासाठी यूआयडीएआयने देशभरात आधार नोंदणी केंद्रे सुरू केली आहेत. ही बँका, पोस्ट कार्यालये, बीएसएनएल केंद्रे, सीएससी, नियुक्त राज्य सरकार कार्यालये आणि विशिष्ट आधार सेवा केंद्रात उपलब्ध आहेत. कोणत्याही आधार नोंदणी केंद्राला भेट देऊन तुम्ही आधार नोंदणी करू शकता. डेमोग्राफिक तपशील (नाव, पत्ता, जन्मतारीख, लिंग, मोबाइल नंबर, ईमेल) किंवा बायोमेट्रिक्स (छायाचित्र, फिंगरप्रिंट्स किंवा आयरीस स्कॅन) च्या अद्ययावत माहितीसाठी आपण आधार आणि वैध आधारभूत कागदपत्रांसह एका केंद्रास भेट देऊ शकता.

२.३.१ तुमच्या जवळ आधार केंद्र शोधा

येथून जवळच्या कोणत्याही आधार केंद्राचा तपशील आपण येथून मिळवू शकता:

- 1947 ला कॉल करून
- आधार वेबसाइट वरून: <https://appointments.uidai.gov.in/easearch.aspx>
- एमएधार अॅपवरून

आपण आधार केंद्र कसे शोधू शकता याबद्दलचे व्ह्यूटोरियल पाहण्यासाठी स्कॅन करा:

<https://youtu.be/lw2qihwxUE0>

२.३.२ नावनोंदणी केंद्राचे प्रकार

आधार नोंदणी केंद्रे सेवा वितरणाच्या स्वरूपाच्या आधारे दोन श्रेणींमध्ये विस्तृतपणे वर्गीकृत केली जाऊ शकतात. हे आहेत:

२.३.२.१ निबंधक संचालित आधार केंद्र

ही आधार केंद्र देशभरातील बँका, पोस्ट कार्यालये, बीएसएनएल केंद्रे, सीएससी आणि राज्य सरकार कार्यालयांमध्ये उपलब्ध आहेत. हे संबंधित नोंदणी निबंधकांद्वारे चालवतात.

२.३.२.२ यूआयडीएआय संचालित आधार सेवा केंद्र

आधार सेवा केंद्रे किंवा एएसके ही यूआयडीएआय द्वारा संचालित खास आधार केंद्रे आहेत जे अत्याधुनिक वातावरणात रहिवाशांना आधार सेवा प्रदान करतात.

आधार सेवा केंद्रावरील अधिक माहिती मिळविण्यासाठी स्कॅन करा:

<https://uidai.gov.in/ecosystem/enrolment-ecosystem/aadhaar-seva-kendra.html>

बॉक्स संदेश: आधार सेवा केंद्र सार्वजनिक सुटीशिवाय आठवड्याच्या सर्व सात दिवस सकाळी ९.३० ते संध्याकाळी ५.३० पर्यंत खुले आहे. प्रत्येक एएसकेमध्ये दररोज २५० ते १००० सेवा विनंत्या हाताळण्याची क्षमता आहे.

२.४ ऑनलाईन नियुक्ती सेवा

यूआयडीएआय आधार नोंदणी किंवा अद्ययावतसाठी नियुक्ती बुक करण्यासाठी ऑनलाईन सुविधादेखील उपलब्ध करून देते. आपण स्वतः साठी किंवा कुटुंबातील सदस्यासाठी किंवा मित्रासाठी अपॉइंटमेंट बुक करण्यासाठी ऑनलाईन अपॉइंटमेंट सेवेचा वापर करू शकता.

२.४.१ आधार सेवांसाठी नियुक्ती:

आधार सेवा केंद्रात (एएसके) किंवा इतर सूचीबद्ध आधार केंद्रावर अपॉइंटमेंट बुक करण्यासाठी ही सुविधा खाली आधार सेवांसाठी उपलब्ध आहे.

- नवीन आधार नोंदणी
- नाव अद्यतन
- पत्ता अद्यतन
- जन्म तारीख अद्यतन
- लिंग अद्यतन
- बायोमेट्रिक (फोटो + फिंगरप्रिंट्स + आयरिस) अद्यतन
- मोबाइल क्रमांक अद्यतन
- ईमेल आयडी अद्यतन

आपण आधार नोंदणी / अद्यतन फॉर्म ऑनलाईन भरणे आवश्यक आहे, अपॉइंटमेंट सेंटर टाइम-स्लॉट बुक करा आणि निवडलेल्या आधार केंद्राला भेट द्या. तुमचा अपॉइंटमेंट आयडी आणि क्यूआर कोड असलेली पोचपावती (स्लिप) देखील तुमचा नोंदणी / अद्यतन फॉर्म आहे. वेळ वाचविण्यासाठी आपण केंद्राकडे एक मुद्रित प्रत घेऊन जाऊ शकता. एएसकेवर मुद्रण सुविधा देखील उपलब्ध आहे.

आपली नियुक्ती बुक करण्यासाठी स्कॅन करा:

<https://appointments.uidai.gov.in/bookappointment.aspx>

बॉक्स संदेश: स्वतःसाठी किंवा आपल्या कुटुंबातील सदस्यासाठी / मित्रांसाठी विनामूल्य ऑनलाईन भेट बुक करा आणि वेळ वाचवा

२.४.२ ऑनलाईन अपॉइंटमेंट कशी बुक करावी

आपण यूआयडीएआय वेबसाइट किंवा एमआधार मोबाइल ॲपवरून अपॉइंटमेंट बुक करू शकता. जर आपण आधार अद्यतनासाठी अपॉइंटमेंट बुक करत असाल तर आधार नंबर आणि मोबाइल नंबर प्रविष्ट करणे आवश्यक आहे. ही सुविधा केवळ आधार नोंदणीकृत मोबाइल क्रमांकापुरती मर्यादित नाही. ऑनलाईन अपॉइंटमेंट बुकिंगची प्रक्रिया खालीलप्रमाणे आहे.

- <https://appointments.uidai.gov.in/bookappointment.aspx> पृष्ठास भेट द्या
- केंद्राचे नाव निवडा आणि 'बुक अपॉइंटमेंट वर जा' वर क्लिक करा
- आपण प्रवेश करू इच्छित सेवा निवडा - नवीन आधार किंवा आधार अद्यतन
- आपला मोबाइल नंबर भरा आणि कॅप्चा प्रविष्ट करा आणि सबमिट करा
- आपण प्रविष्ट केलेल्या मोबाइल नंबरवर प्राप्त ओटीपी प्रविष्ट करा

- आपल्या मोबाईलच्या यशस्वी प्रमाणीकरणावर, आवश्यक तपशील भरण्यासाठी एक फॉर्म दिसेल. आवश्यक तपशील भरा आणि फॉर्म सबमिट करा
- 'आपण' अपॉईटमेंट व्यवस्थापित करा 'टॅबला भेट देऊन भेटीचे तपशील (तारीख व वेळ) व्यवस्थापित करू शकता

प्रशिक्षण पाहण्यासाठी स्कॅन करा: <https://youtu.be/8ZurY3nrv7U>

2.5 आधार निर्मिती स्थिती

नावनोंदणी दरम्यान आपण मोबाईल क्रमांक / ईमेल आयडी दिला असल्यास आपल्या आधार पिढीशी संबंधित एसएमएस / ईमेल सूचना प्राप्त होतील. आपला आधार यूआयडीएआय वेबसाइटवरून तयार झाला आहे की नाही हे तपासू शकता किंवा आमच्या हेल्पलाइन 1947 वर कॉल करून देखील पाहू शकता.

आपली आधार निर्मितीची स्थिती तपासण्यासाठी आपणास आपला ईआयडी (नोंदणी आयडी) आवश्यक असेल.

आपल्या नोंदणी पोचपावतीच्या वरच्या डाव्या बाजूला १४ अंकी नोंद क्रमांक (1234/12345/12345) आणि

१४ अंकांचा टाइम स्टॅम्प असून तिचा नावनोंदणीचा दिनांक व वेळ (dd/mm/yyyy hh:mm:ss)

हे २८ digit अंक मिळून एनरोलमेंट आयडी (ईआयडी) तयार करतात.

ईआयडीवरील ट्यूटोरियल पाहण्यासाठी स्कॅन करा: <https://youtu.be/H9DmEW9zBx8>

२.५.१ ईआयडी हरवल्यास काय करावे?

नावनोंदणीनंतर आपल्याला मिळालेल्या पोचपावतीवर एनरोलमेंट आयडी नमूद केला जातो. कृपया ही स्लिप काळजीपूर्वक ठेवा. आपल्या रेकॉर्डसाठी स्लिपच्या स्पष्ट चित्रावर क्लिक करा. जर आपण स्लिप चुकीची ठेवली तर आपण या दोन पद्धतींनी आपले EID पुनर्प्राप्त करू शकता:

- ऑनलाईन uidai.gov.in वरून (यासाठी नोंदणीकृत मोबाईल क्रमांक अनिवार्य आहे)
- कॉल आधार हेल्पलाइन १९४७

गमावलेला EID / UID कसा मिळवायचा याबद्दलचे प्रशिक्षण पाहण्यासाठी स्कॅन करा:

<https://youtu.be/wn6ec6OGbhA>

आपले ईआयडी किंवा यूआयडी (आधार क्रमांक) पुनर्प्राप्त करण्यासाठी स्कॅन करा:

<https://resident.uidai.gov.in/lost-uideid>

३ आधार अद्ययावत

आपण देशभरातील कोणत्याही आधार केंद्रावरून आपल्या आधारमधील कोणतीही लोकसंख्याशास्त्र तपशील (नाव, पत्ता, जन्मतारीख, लिंग, मोबाइल नंबर किंवा ईमेल आयडी) किंवा बायोमेट्रिक तपशील (छायाचित्र, फिंगरप्रिंट्स, आयरीस स्कॅन) अद्यतनित करू शकता.

आपण एकाच वेळी आधार केंद्रामध्ये एकापेक्षा जास्त नोंदी अद्ययावत करू शकता. एकल नोंद (जसे की पत्ता) आणि एकाधिक नोंदी (जसे की पत्ता, मोबाइल फोन नंबर, ईमेल पत्ता इत्यादी) अद्यतनित करण्यासाठी फी समान आहे. म्हणून त्या सर्व नोंदी एकत्रितपणे अद्यतनित केल्या गेल्या आहेत ज्यांना अद्यतनित केले जाणे आपल्यासाठी सोयीचे आणि प्रभावी आहे. म्हणूनच, अद्यतनासाठी आधार केंद्राला भेट देण्यापूर्वी आपण आवश्यक असलेल्या कोणत्याही अद्ययावत माहितीसाठी आधारचा तपशील तपासून घ्या.

बॉक्स संदेश: जेव्हा आपण आपला आधार अद्यतनित करता तेव्हा केवळ आपले आधार तपशील अद्ययावत होतात, आधार क्रमांक समान राहिल.

३.१ अद्ययावत करण्यासाठी आवश्यक कागदपत्रे:

आपल्या आधारमध्ये खालील तपशील अद्यतनित करण्यासाठी सत्यापनासाठी आपल्याला एक वैध समर्थन दस्तऐवज सबमिट करणे आवश्यक आहे:

- नाव
- पत्ता
- जन्म तारीख

कागदपत्र अर्जदाराच्या नावे असावे. स्वीकार्य कागदपत्रांची यादी आधार वेबसाइट आणि एमएधार ॲपवर उपलब्ध आहे. (विभाग 1 ३.१, परिशिष्ट - I पहा)

खालील तपशील अद्यतनित करण्यासाठी कोणत्याही दस्तऐवजाची आवश्यकता नाही:

- लिंग
- मोबाइल नंबर

- ई - मेल आयडी
- फोटो
- ब्रोटाचे ठसे आणि आयरीस स्कॅन
- स्थानिक भाषा

टीप: आधारमधील वडिलांचे / आईचे / पतीचे नाव पत्ता क्षेत्राचा एक भाग आहे. आधारधारक हे कधीही अद्यतनित करू शकतो. तपशीलासाठी विभाग ३.४ पहा.

३.२ ऑनलाईन पत्ता अद्यतन सुविधा

यूआयडीएआय सेल्फ-सर्व्हिस अँड अपडेट पोर्टल (एसएसयूपी) - <https://ssup.uidai.gov.in/ssup/> वरून ऑनलाईन पत्ता अद्यतनित करण्याची सुविधा देखील प्रदान करते. एसएसयूपीमध्ये लॉग इन करण्यासाठी ओटीपी मिळविण्यासाठी आपल्याकडे आपला नोंदणीकृत मोबाइल नंबर असणे आवश्यक आहे. नोंदणीकृत मोबाइल नंबर उपलब्ध नसल्यास, आपण आपल्यास आधार आणि समर्थन दस्तऐवजासह कोणत्याही आधार केंद्रास भेट देऊ शकता अद्यतन विनंतीसाठी.

३.२.१ दस्तऐवजासह पत्ता अद्यतनित करणे:

आपण आपल्या नावावर आपल्या पत्त्याच्या वैध पुराव्यासह पत्ता अद्यतनित करण्यासाठी विनंती करू (विभाग १३.१, परिशिष्ट - I पहा). ऑनलाईन अँड्रेस अपडेटची प्रक्रिया खालीलप्रमाणे आहे.

१. एसएसयूपीला भेट द्या - <https://ssup.uidai.gov.in/ssup/>
२. तुमच्या आधार क्रमांकासह लॉगिन करा
३. आपल्या मोबाइलवर प्राप्त ओटीपी प्रविष्ट करा
४. नवीन पत्ता प्रविष्ट करा
५. यूआयडीएआयला आपल्या आधारमधील स्थानिक भाषेमध्ये भाषांतर करण्यास अनुमती द्या किंवा स्वयंचलितरित्या भाषांतरित मजकूरातून स्वतःच शब्दलेखन दुरुस्त करा
६. एकदा आपण सर्व तपशील आणि शब्दलेखन समाधानी झाल्यावर सबमिट करा
७. सहाय्यक दस्तऐवजाचे रंगीत स्कॅन घ्या (जर कागदजत्रात एकाधिक पृष्ठे असतील तर, सर्व स्कॅन करा आणि एकल. पीडीएफ फाइल म्हणून जतन करा) आणि अपलोड करा
८. भविष्यातील संदर्भासाठी यूआरएन (अद्यतन विनंती क्रमांक) लक्षात ठेवा / जतन करा

ऑनलाईन अॅड्रेस अपडेट वरील ट्यूटोरियल पाहण्यासाठी स्कॅन करा - <https://youtu.be/u7QFDiVyWbM>

स्वीकार्य कागदपत्रांच्या यादीचा संदर्भ घेण्यासाठी स्कॅन करा -

https://uidai.gov.in/images/commdoc/valid_documents_list.pdf

३.२.२ कागदपत्रांशिवाय पत्ता अद्यतनित करणे

ज्या लोकांच्या नावे अॅड्रेस प्रूफ नाही त्यांच्यासाठी यूआयडीएआय अॅड्रेस अपडेटसाठी एक पर्याय ऑफर करते.

विशेषतः 'कुटुंबातील सदस्यांची' अॅड्रेस अपडेट, 'लग्नानंतरचा पत्ता बदलणे' किंवा 'भाड्याने घेतलेल्या नव्या जागी' प्रकारातील प्रकरणांसाठी हे उपयुक्त आहे. हे अॅड्रेस अपडेट अॅड्रेस व्हॅलिडेशन लेटरच्या सहाय्याने करता येते.

या प्रक्रियेमध्ये दोन घटकांचा समावेश आहे:

- रहिवासी (अर्जदार) - त्यांचा पत्ता अद्ययावत करू इच्छित आधारधारक
- पत्ता सत्यापनकर्ता - आधारधारक जो अर्जदाराला त्यांचा पत्ता देण्यास तयार आहे

रहिवासी प्रक्रिया सुरू करण्यापूर्वी काही गोष्टी असणे आवश्यक आहे:

- रहिवासी व पत्ता पडताळणी करण्याचा दोघांनाही आधार नोंदणीकृत मोबाइल नंबर असावा
- अॅड्रेस व्हॅलिडेशन लेटरसाठी विनंती अद्याप प्रक्रिया चालू असताना दोघांनाही समक्रमित आणि करारात असणे आवश्यक आहे.

अॅड्रेस व्हॅलिडेशन लेटर प्रोसेस वरील ट्यूटोरियल पाहण्यासाठी स्कॅन करा - <https://youtu.be/Yk839pM-IJU>

या सेवेशी संबंधित सामान्य प्रश्न वाचण्यासाठी स्कॅन करा - - <https://uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/923-faqs/aadhaar-online-services/request-for-address-validation-letter.html>

३.३ मुलांसाठी अनिवार्य बायोमेट्रिक अद्यतन

मुलांचे बायोमेट्रिक तपशील जेव्हा मुलाचे वय ५ वर्षे होते आणि नंतर पुन्हा १५ वर्षांचे झाल्यावर अद्यतनित केले जाणे आवश्यक आहे. मुलाच्या फिंगरप्रिंट्स, आयरीस स्कॅन आणि छायाचित्रे त्यांच्या आधार डेटामध्ये कॅप्चर आणि अद्यतनित केल्या आहेत. हे आवश्यकतेनुसार जिथे आवश्यक असेल तिथे मुलाला त्याचा आधार ओळखकर्ता म्हणून वापरण्यास मदत करते. मुलाला दिलेला आधार क्रमांक समान आहे. मुलांसाठी हे अनिवार्य बायोमेट्रिक अद्यतन विनामूल्य आहे.

३.४ आधार पत्त्यात 'Care of' फील्ड अद्ययावत करणे

आधारमधील 'केअर ऑफ' तपशील अॅड्रेस फील्डचा एक भाग आहेत. यापूर्वी डब्ल्यू / ओ, डी / ओ, एस / ओ किंवा सी / ओ म्हणून उल्लेखित होते. हे आता सी / ओ प्रमाणित केले आहेत. आपण आपला आधार अद्यतनित केल्यास किंवा नवीनतम आधार डाउनलोड केल्यास ते संबंध तपशील C / O म्हणून दर्शवेल.

जर आपणास हे अद्यतनित करायचे असेल तर आपण अॅड्रेस अपडेट विनंती देऊ शकता (एकतर आधार केंद्राकडून किंवा एसएसयूपी - रेफरी सेक्शन ३.२.१ मार्गे). दस्तऐवज आपल्या नावावर असावा आणि ज्याचे नाव आपण सी / ओ फील्डमध्ये अद्यतनित करू इच्छित आहात त्याचे नाव असणे आवश्यक नाही. हे अनिवार्य क्षेत्र नाही. आपण आपल्या पत्त्यात रिकामे C/O फील्ड ठेवणे निवडू शकता.

बॉक्स संदेश: क / ओ फील्ड हे अनिवार्य फील्ड नाही. आपण आपल्या पत्त्यात रिकामे क / ओ फील्ड ठेवणे निवडू शकता.

३.५ अद्यतनांच्या संख्येवरील मर्यादा

यूआयडीएआयच्या अद्ययावत धोरणानुसार, त्यांच्या आधारमधील लोकसंख्याशास्त्रीय माहिती अद्ययावत करण्यासाठी खालील मर्यादा निश्चित केल्या आहेत:

- नाव - दोनदा अद्यतनित केले जाऊ शकते
- लिंग - एकदा
- जन्म तारीख - एकदा

परवानगी दिलेल्या मर्यादित वरील अद्यतनांची प्रक्रिया विभाग ३.१ मध्ये वर्णन केल्याप्रमाणेच आहे. आपल्या आधारमधील इतर कोणतीही माहिती आवश्यकतेनुसार अद्यतनित केली जाऊ शकते. इतर कोणत्याही लोकसंख्याशास्त्रीय माहितीच्या अद्यतनांच्या संख्येवर मर्यादा नाही - पत्ता, ईमेल आयडी, मोबाइल नंबर; किंवा बायोमेट्रिक्स - छायाचित्र, फिंगरप्रिंट्स, आयरीस स्कॅन.

३.६ आधार अद्यतनासाठी अपवाद प्रक्रिया

कोणत्याही कारणास्तव, आपल्याला आपल्या आधारावर वरील तीन फील्ड (नाव, लिंग आणि जन्मतारीख) पुन्हा अद्यतनित करणे आवश्यक आहे (परवानगी परवान्याच्या पत्तीकडे), आपल्याला हे करणे आवश्यक आहे:

१. कुठल्याही आधार केंद्राला भेट द्या (नाव व जन्म तारखेसाठी वैध आधारभूत कागदपत्रांसह)

२. अद्ययावत विनंती ठेवा.

३. आधार मदत केंद्रावर 1947 वर कॉल करून नवीनतम यूआरएन (अद्यतन विनंती क्रमांक) पाठवा किंवा ईमेलद्वारे help@uidai.gov.in वर पाठवा आणि 'अपवाद अपडेट' साठी विनंती करा.

त्यानंतर प्रकरण यूआयडीएआयच्या क्षेत्रीय कार्यालयात सोपविण्यात आले आहे जे आपल्या क्षेत्राला योग्य व्यासंग हाताळते. एकदा सत्यापित झाल्यावर, आपल्या अद्यतनाची विनंतीवर प्रक्रिया केली जाईल आणि निकाल आपल्याला कळविला जाईल.

३.७ आधार निलंबनाच्या बाबतीत अपडेट

आपला आधार डेटा नियतकालिक गुणवत्ता तपासणीच्या अधीन आहे. यूआयडीएआयच्या अशा गुणवत्ता तपासणी दरम्यान, एखाद्या सहाय्यक दस्तऐवजामध्ये किंवा एखाद्या रहिवाशाच्या बायोमेट्रिक डेटामध्ये काही फरक आढळल्यास, त्याचा आधार तात्पुरते निलंबित केला जातो आणि आधारधारकास याची योग्य सूचना दिली जाते. जर आपला आधार निलंबित झाला तर आपण आधार ओटीपी / बायोमेट्रिक प्रमाणीकरणावर आधारित कोणतीही सेवा मिळवू शकणार नाही.

अशा परिस्थितीत, आपण या चरणांचे अनुसरण करणे आवश्यक आहे:

१. 'आधार निलंबन' आणि त्यानंतरच्या कारवाईचे कारण जाणून घेण्यासाठी यूआयडीएआयच्या ईमेल / एसएमएस / पत्राचा संदर्भ घ्या.
२. बायोमेट्रिक संबंधित कारणामुळे निलंबन असल्यास, कोणत्याही आधार सेवा केंद्राला भेट द्या व आपले बायोमेट्रिक्स अद्ययावत करा.
३. निलंबन कागदपत्रांशी संबंधित कारणामुळे असल्यास, योग्य व्यासंग केल्यावर अद्ययावत करण्यासाठी संबंधित आधार क्षेत्रीय कार्यालयाशी संपर्क साधा / भेट द्या.

३.८ अद्यतन स्थिती तपासा

आपल्या आधार अद्यतनणाच्या विनंतीची स्थिती जाणून घेण्यासाठी आपण अद्यतन पावती स्लिपवर नमूद केलेला १४ अंकी अद्यतन विनंती क्रमांक (यूआरएन) आणि तारीख आणि वेळ मुद्रांक वापरू शकता:

- आधार हेल्पलाइन - 1947
- uidai.gov.in
- एमएधार अॅप

एसएसयूपी मार्गे ऑनलाइन अॅड्रेस अपडेट विनंती यशस्वीपणे सबमिट केल्यावर आपणास 0000/00xxx/xxxxx स्वरूपातील एक यूआरएन (अद्यतन विनंती क्रमांक) प्राप्त होईल. हे स्क्रीनवर दर्शविले जाते आणि आपल्या नोंदणीकृत मोबाइल नंबरवर एसएमएसद्वारे देखील पाठविले जाते. आपल्या आधार अद्यतनाची स्थिती ट्रॅक करण्यासाठी हा यूआरएन आणि आपला आधार नंबर वापरा:

<https://ssup.uidai.gov.in/checkSSUPStatus/checkupdatestatus>

आपल्या अद्यतन विनंतीची स्थिती तपासण्यासाठी स्कॅन करा: <https://resident.uidai.gov.in/check-aadhaar>

आपल्या ऑनलाइन अॅड्रेस अपडेट विनंतीची स्थिती तपासण्यासाठी स्कॅन करा:

<https://ssup.uidai.gov.in/checkSSUPStatus/checkupdatestatus>

३.९ आधार अद्यतनासाठी लक्षात ठेवण्याचे मुद्दे

१. केवळ आधारधारक त्याच्या / तिच्या आधार अद्ययावत करण्यासाठी विनंती करू शकतो. आधारधारकाच्या वतीने (5 वर्षांखालील मुलांना वगळता) अद्ययावत विनंती कोणीही ठेवू शकत नाही.
२. आधार अद्ययावत विनंतीस आधारधारकाद्वारे प्रमाणीकरण आवश्यक आहे. हे प्रमाणीकरण एकतर आधार केंद्रावर बायोमेट्रिक प्रमाणीकरण किंवा ऑनलाइन अॅड्रेस अद्यतनासाठी ओटीपी प्रमाणीकरण म्हणून केले जाते. 5 वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या मुलांसाठी, हे प्रमाणीकरण आई वडील / पालकांकडून केले जाते ज्यांचा आधार मुलाच्या नोंदणीच्या वेळी मुलाशी जोडला गेला होता
३. जर आपण आपली अद्यतन स्लिप गमावली किंवा आपला अद्ययावत विनंती क्रमांक नसेल तर विभाग २.५.१ मध्ये वर्णन केल्यानुसार ईआयडी पुनर्प्राप्त करण्यासाठी प्रक्रियेचे अनुसरण करा.
४. जर आपली अद्ययावत विनंती नाकारली गेली तर आपण 1947 वर कॉल करून नकारण्याचे कारण मिळवू शकता आणि आपण दुसरी अद्यतन विनंती करण्यापूर्वी सुधारात्मक उपाययोजना करू शकता.
५. जर आपला आधार 'अवैध' दर्शवित असेल तर पुढील मार्गदर्शन मिळविण्यासाठी 1947 वर कॉल करा.
६. जर तुमच्या आधार पत्रात फक्त 'जन्म वर्ष' छापलेले असेल तर अद्यतनित करू नका. आपला आधार संपूर्ण जन्मतारीख दर्शविण्यासाठी uidai.gov.in वरून फक्त आपले नवीनतम आधार किंवा आधार पुनर्प्रिंट ऑर्डर करा.

४ आधार नोंदणी / अद्ययावत करिता डॉक्युमेंट्सची वैध यादी

आपण पडताळणीसाठी वैध आधारभूत कागदपत्र प्रदान करून आधारसाठी नावनोंदणी करू शकता किंवा आपल्या आधारात लोकसंख्याशास्त्र तपशील अद्ययावत करू शकता. पुरावा ओळख (पीओआय) / पत्त्याचा पुरावा (पीओए) / जन्म तारखेचा पुरावा (डीओबी) / रिलेशनशिपचा पुरावा (पीओआर) आमच्या वेबसाइट uidai.gov.in, mAadar अॅप वर उपलब्ध आहे आणि अॅनेक्स-1 मध्ये देखील प्रदान केला आहे (विभाग १३.1)

यासाठी वैध समर्थन दस्तऐवज अनिवार्य आहे:

- आधार नोंदणी
- नाव अद्यतन
- पत्ता अद्यतन
- जन्म तारीख अद्यतन

आपल्या आधारमधील इतर कोणत्याही डेमोग्राफिक किंवा बायोमेट्रिक तपशीलांच्या अद्यतनासाठी आपण आपल्या आधारसह थेट आधार केंद्रास भेट देऊ शकता. हे देखील लक्षात घ्या की एनआरआय नोंदणीसाठी भारतीय पासपोर्ट अनिवार्य पीओआय आहे. अनिवासी भारतीय पीओए म्हणून इतर कोणतेही कागदपत्र (वैध कागदपत्रांच्या यादीनुसार) देण्यास निवडू शकतात.

स्वीकार्य कागदपत्रांच्या यादीचा संदर्भ घेण्यासाठी स्कॅन करा -

https://uidai.gov.in/images/commdoc/valid_documents_list.pdf

४.१.१.१ ओळखीचा पुरावा (पीओआय)

आधार नोंदणी किंवा नाव सुधारणा, वैध कागदपत्रांच्या यादीनुसार आपल्याला छायाचित्रांसह किमान एक पीओआय दस्तऐवज प्रदान करण्याची आवश्यकता आहे.

४.१.१.२ पत्त्याचा पुरावा (पीओए)

आधार केंद्रावर किंवा एसएसयूपीद्वारे ऑनलाईन पत्ता अद्यतनित करण्यासाठी तुम्हाला आपल्या नावावर पीओए कागदपत्र प्रदान करावे लागेल. आपण पत्ता वैधता पत्र सेवा देखील वापरू शकता (संदर्भ विभाग. 3.२.२)

४.१.१.3 जन्म तारीख (डीओबी)

तुमच्या आधारमध्ये जन्मतारीख अद्ययावत करण्यासाठी तुम्हाला यूआयडीएआयने मान्य केलेल्या वैध कागदपत्रांच्या यादीनुसार डीओबी कागदपत्र तुमच्या नावावर द्यावे लागेल.

४.१.१.४ नात्याचा पुरावा (पीओआर)

'कुटुंबप्रमुख' आधारित नोंदणी किंवा 'बाल नोंदणी' यासाठी तुम्हाला यूआयडीएआयने मान्य केलेल्या पीओआर कागदपत्रांच्या यादीनुसार प्रूफ ऑफ रिलेशनशिप (पीओआर) कागदपत्र प्रदान करावे लागेल.

४.१.१.५ आधार नोंदणी / अद्यतनासाठी प्रमाणपत्र

आधारभूत कागदपत्रांच्या यादीनुसार, आपण आधार नोंदणी / अद्ययावत करण्यासाठी पीओआय / पीओए / डीओबी पुरावा / पीओआर म्हणून सक्षम प्राधिकरणाद्वारे जारी केलेले प्रमाणपत्र वापरू शकता. यूआयडीएआयने या प्रमाणपत्रासाठी प्रमाणित नमुना निर्धारित केला आहे (विभाग १३.२, अनुबंध -२ पहा). आपल्याकडे पीओआय / पीओए / डीओबीसाठी स्वीकारलेल्या कागदपत्रांच्या यादीमध्ये इतर कोणतेही कागदपत्र नसल्यास केवळ आपण असे प्रमाणपत्र वापरावे.

आधार नोंदणी / अद्यतनासाठी प्रमाणपत्राचे मानक स्वरूप पाहण्यासाठी स्कॅन करा:

https://uidai.gov.in/images/commdoc/valid_documents_list.pdf

५ आधार नोंदणी / अद्ययावत शुल्क / फी

यूआयडीएआयने सर्व रहिवाशांकडून निबंधकाद्वारे आकारण्यासाठी जास्तीत जास्त रक्कम निर्दिष्ट केली आहे. एकाच प्रसंगी एकापेक्षा जास्त फील्ड अद्यतनित करणे हे एक अद्यतन मानले जाते. वेळ व पैशाची बचत करण्यासाठी तुम्ही कोणत्याही आधार केंद्राला भेट देताना आवश्यक असणारी सर्व फील्ड अद्ययावत करून घ्यावे अशी शिफारस केली जाते.

शुल्काची इन्फोग्राफिक

५.१ आधार नोंदणी / अद्यतन फॉर्मसाठी कोणतेही शुल्क नाही

बँका, टपाल कार्यालये, बीएसएनएल केंद्रे, सीएससी किंवा राज्य सरकार कार्यालये किंवा सामान्य सेवा केंद्रे कार्यालये किंवा यूआयडीएआय संचालित आधार सेवा केंद्रांमध्ये कोणत्याही निबंधक-संचालित आधार केंद्राला भेट देताना कृपया लक्षात घ्या की आधार नोंदणी / अद्यतन फॉर्मसाठी कोणतेही शुल्क द्यावे लागणार नाही.

शुल्क केवळ आधार अद्ययावत किंवा वर नमूद केल्यानुसार मुद्रणासाठीच आहे. आपण आपली भेट ऑनलाईन बुक केल्यास आपण लागू असलेले शुल्क ऑनलाईन भरणे निवडू शकता.

बॉक्स संदेश: uidai.gov.in वरून आपला आधार नोंदणी / अद्यतन फॉर्म डाउनलोड करा. फॉर्मसाठी कोणत्याही एजंट / एजन्सीला कोणतेही शुल्क देऊ नका.

५.२ केंद्राकडून आपल्याकडून अधिक शुल्क आकारल्यास तक्रार कशी करावी

जर केंद्राने आपल्याला वर नमूद केलेल्या विहित सेवा शुल्कापेक्षा जास्त शुल्क आकारले असेल तर आपण खालील प्रकारे तक्रार दाखल करू शकता:

- 1947 वर कॉल करा आणि तक्रार नोंदवा
- केंद्राच्या तपशीलासह आपल्या यूआरएनसह आणि संपर्क तपशीलास मदत पाठवण्यासाठी ईमेल करा help@uidai.gov.in
- येथून ऑनलाइन तक्रार नोंदवा: <https://resident.uidai.gov.in/file-complaint>

६ आधार मिळवणे

६.१ आधार निर्मिती

आपण वर वर्णन केल्यानुसार यूआयडीएआयने दिलेल्या प्रक्रियेचे अनुसरण करून आधारसाठी नावनोंदणी केल्यानंतर आपला डेटा कित्येक गुणवत्ता तपासणीच्या अधीन आहे. प्रक्रियेच्या यशस्वी समाप्तीनंतर आपला आधार व्युत्पन्न केला जातो. त्यानंतरच्या प्रत्येक आधार अद्यतन विनंतीसाठीही अशीच गुणवत्ता तपासणी प्रक्रिया अनुसरण केली जाते. जेव्हा आपला आधार व्युत्पन्न / अद्यतनित केला जातो तेव्हा आपणास आपल्या नोंदणीकृत मोबाइल क्रमांकावर एक एसएमएस प्राप्त होतो.

६.२ आधार पत्र

एकदा आधार तयार झाल्यावर किंवा आपल्याद्वारे सादर केलेली अद्यतन विनंती पूर्ण झाल्यावर आपले आधार पत्र मुद्रित केले जाईल आणि इंडिया पोस्टच्या नियमित पोस्टल सेवेद्वारे आपल्या नोंदणीकृत पत्त्यावर पाठविले जाईल. जेव्हा आपले आधार पत्र पाठवले जाते तेव्हा आपल्याला आपल्या नोंदणीकृत मोबाइल क्रमांकावर एक एसएमएस प्राप्त होईल.

आपल्या आधार पत्राची तारीख पाठविण्यासाठी आपण 1947 वर कॉल करू शकता आणि आधार पत्राच्या वितरणासाठी आपल्या स्थानिक पोस्ट ऑफिसशी समन्वय साधू शकता.

बॉक्स संदेश: जर तुम्हाला पाठविण्याच्या तारखेनंतर 15 दिवसांच्या आत आधार पत्र न मिळाल्यास प्रसूतीस उशीर होण्याचे कारण शोधण्यासाठी आपण आपल्या स्थानिक पोस्ट ऑफिसशी संपर्क साधू शकता.

६.३ आधार डाउनलोड करा

आपण आपला आधार यूआयडीएआय वेबसाइट - <https://aadhaar.uidai.gov.in/#/>

किंवा mAadhaar ॲपवरून देखील डाउनलोड करू शकता.

आपण आपला आधार याद्वारे डाउनलोड करू शकता:

ईआयडी (एनरोलमेंट आयडी) वापरणे: आपला आधार डाउनलोड करण्यासाठी आपला २८ digit अंकी नावनोंदणी क्रमांक तसेच पूर्ण नाव आणि पिन कोड (नोंदणी दरम्यान दिलेला) वापरा.

यूआयडी (आधार क्रमांक) वापरणे: आपला आधार डाउनलोड करण्यासाठी आपला १२ अंकी आधार नंबर व पूर्ण नाव व पिन कोड वापरा.

६.३.१ आधार व संकेतशब्द डाउनलोड करण्यासाठी ओटीपी

आधार डाउनलोड करण्यासाठीचा ओटीपी आपल्या आधार नोंदणीकृत मोबाइल नंबरवर प्राप्त होतो. या ओटीपीएवजी ई-आधार डाउनलोड करण्यासाठी तुम्ही टी-ओटीपी (किंवा वेळ-आधारित ओटीपी) देखील वापरू शकता. टी-ओटीपी एमएआधार ॲपद्वारे तयार केले जाऊ शकते. <अधार ॲप वरून टी-ओटीपी सेवेचा स्क्रीनशॉट जोडा>

डाउनलोड केलेला आधार, ज्याला ई-आधार म्हणून ओळखले जाते, ही आपल्या आधारची संकेतशब्द संरक्षित इलेक्ट्रॉनिक प्रत आहे. ते .pdf दस्तऐवज म्हणून डाउनलोड केले आहे. आपल्या eAadhaar .pdf फाईलसाठी संकेतशब्द कॅपिटलमधील नावाची पहिली 4 अक्षरे आणि जन्म वर्ष (YYYY) चे संयोजन आहे.

ईधार बद्दल अधिक वाचण्यासाठी स्कॅन करा: <https://uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/283-faqs/aadhaar-online-services/e-aadhaar.html>

६.३.२ आधारवर डिजिटल स्वाक्षरीचे प्रमाणीकरण

आपले eAadar डिजिटली रूपात UIDAI द्वारे स्वाक्षरीकृत आहे. जर आपल्या eAadhaar वरील डिजिटल स्वाक्षरीने प्रश्नचिन्हे '?' चिन्ह दर्शविले असेल तर, कोणत्याही हेतूसाठी आपण डाउनलोड केलेल्या आधारवर डिजिटल स्वाक्षरी प्रमाणित करावी लागेल.

EAdar वर डिजिटल स्वाक्षरी कशी सत्यापित करावी यासाठी व्ह्यूटोरियल पाहण्यासाठी स्कॅन करा:

<https://youtu.be/qKltutvyUnU>

६.३.३ डाउनलोड केलेला आधार कायदेशीररित्या वैध आहे

डाउनलोड केलेला आधार कायदेशीररित्या वैध कागदपत्र आहे आणि आधार पत्राप्रमाणेच वापरला जाऊ शकतो.

डाउनलोड केलेल्या आधारवर उपस्थित असलेला क्यूआर कोड स्कॅन करून याची देखील तपासणी केली जाऊ शकते.

आधार वैधतेबाबत परिपत्रक पाहण्यासाठी स्कॅन करा:

https://uidai.gov.in/images/uidai_om_on_e_aadhaar_validity.pdf

६.४ एमआधार मोबाईल ॲप

आपण आधार - एम आधारच्या अधिकृत मोबाइल ॲपद्वारे आपल्या स्मार्टफोनमध्ये आपला आधार देखील ठेवू शकता. हे ॲप आधार धारकाला 35 हून अधिक ऑनलाइन आधार सेवा प्रदान करते. गूगल प्ले स्टोअर व एपल स्टोअर वरून डाउनलोड करण्यासाठी एमएधार उपलब्ध आहे.

Android mAadhaar ॲप डाउनलोड करण्यासाठी स्कॅन करा:

https://play.google.com/store/apps/details?id=in.gov.uidai.mAadhaarPlus&hl=en_IN

आयओएस एमएधार ॲप डाउनलोड करण्यासाठी स्कॅन करा:

<https://apps.apple.com/in/app/maadhaar/id1435469474>

६.५ आधार पुनर्मुद्रण

यूआयडीएआय ज्या रहिवाशांना आधार पत्र नाही किंवा त्यांचा आधार हरवला आहे किंवा त्यांची दुसरी प्रत मुद्रित करायची आहे आणि त्यांच्या पत्त्यावर वितरित करायची आहे त्यांच्यासाठी ऑर्डर आधार रीप्रिंट सेवा उपलब्ध करते. ही देय सेवा आहे. नाममात्र फीसाठी रू. ५०, आपण uidai.gov.in किंवा mAahaar ॲप वरून आपल्या आधारचे पुनर्मुद्रण ऑर्डर करू शकता.

पुन्हा मुद्रित केलेला आधार इंडिया पोस्टच्या स्पीड पोस्ट सेवेद्वारे पाठविला जातो आणि विनंती केल्याच्या 15 दिवसांच्या आत आपल्या नोंदणीकृत पत्त्यावर पाठविला जातो. ही सेवा वापरण्यासाठी नोंदणीकृत मोबाइल नंबर अनिवार्य नाही. आपण या अभिज्ञापकांचा पुनर्मुद्रण ऑर्डर करण्यासाठी वापरू शकता:

- आधार क्रमांक (12 अंक)
- व्हर्च्युअल आयडी (16-अंकी व्हीआयडी एक टोकन अभिज्ञापक आहे जो आधार नंबरच्या जागी वापरला जाऊ शकतो)
- ईआयडी (२८ digit अंकी नावनोंदणी आयडी)

आपण क्रेडिट / डेबिट कार्ड, नेट बँकिंग किंवा यूपीआय वापरून आपल्या आधार पुनर्प्रिंटसाठी पेमेंट करू शकता. एसआरएन (सेवा विनंती क्रमांक), विनंतीची स्थिती आणि स्पीड पोस्टचा मागोवा घेण्यासाठी एडब्ल्यूबी (एअरवे बिल नंबर) साठी आपल्या नोंदणीकृत / दिलेल्या मोबाइल नंबरवर एसएमएस सूचना पाठविल्या जातात.

आधार पुनर्प्रिंटबद्दल अधिक वाचण्यासाठी स्कॅन करा: <https://www.uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/924-faqs/aadhaar-online-services/order-aadhaar-html>

ट्यूटोरियल व्हिडिओ पाहण्यासाठी स्कॅन करा: <https://youtu.be/TCyvnWXDDAQ>

७ आधार सत्यापन

७.१ कोणताही आधार क्रमांक uidai.gov.in वरून ऑनलाईन पडताळणी करता येईल.

आपण सादर केलेल्या कोणत्याही आधार नंबरची सत्यता तपासण्यासाठी आपण या सेवेचा वापर करू शकता. प्रविष्ट केलेल्या आधार क्रमांकासाठी तुम्हाला आधारधारकाची पुढील माहिती मिळते:

- आधार क्रमांक अस्तित्वात असल्यास
- वय बँड
- लिंग
- राहण्याची राज्य
- मोबाइल नंबर (मुखवटा घातलेल्या फॉर्ममध्ये केवळ शेवटचे 4 अंक दर्शविलेले आहेत)

निकालाचा स्क्रीनशॉट जोडा

अधिक जाणून घेण्यासाठी क्यूआर कोड स्कॅन करा: संदर्भ व्हिडिओमध्ये दुवा जोडा

याव्यतिरिक्त, सेवा प्रदाता खालील सेवा वापरून एखाद्या व्यक्तीने सादर केलेला आधार सत्यापित देखील करू शकतो:

1. ऑनलाईन वरून: <https://resident.uidai.gov.in/verify>

२. एमएआधार ॲपवरून

३. आधार क्यूआर कोड स्कॅनर ॲप किंवा एमएआधार ॲपचा वापर करून सादर केलेला आधार क्यूआर कोड स्कॅन करा.

७.२ आधारवर सुरक्षित क्यूआर कोड

आधार पत्र आणि eAadhaar वर एक डिजिटल स्वाक्षरी केलेला सुरक्षित QR कोड आहे ज्यात छायाचित्रांसह आधार धारकाचे डेमोग्राफिक तपशील आहेत. हा क्यूआर कोड आधारधारकाची ओळख सत्यापित करण्यासाठी वापरला जाऊ शकतो.

सेवा प्रदात्याने सादर केलेल्या आधारवरील सिक्युअर क्यूआर कोड स्कॅन करण्यासाठी आधार क्यूआर कोड स्कॅनर ॲप (एमएआधारमध्ये देखील उपलब्ध) वापरण्याची आवश्यकता आहे.

सिक्युअर क्यूआर कोडवरील ट्यूटोरियल पाहण्यासाठी स्कॅन करा: <https://youtu.be/kMgUpc63dFs>

सिक्यूर क्यूआर कोडबद्दल अधिक वाचण्यासाठी स्कॅन करा: <https://www.uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/306-faqs/ahaha--liline-services/secure-qr-code-reader-beta.html>

८. आधार ऑनलाईन सेवा

यूआयडीएआय आधार संबंधित वेबसाइट uidai.gov.in आणि mAadhaar ॲपवर आधारशी संबंधित अनेक ऑनलाईन सेवा प्रदान करते. आपल्या आधार डेटाचे अधिक चांगले दृश्यमानता आणि नियंत्रण मिळविण्यासाठी आपण या सेवा वापरू शकता.

८.१ आधार ऑनलाईन सेवा (ज्यास नोंदणीकृत मोबाइल नंबरची आवश्यकता नाही)

- एनरोलमेंट सेंटर शोधा: वेगवेगळे सर्च पॅरामीटर्स वापरून जवळपासच्या सर्व आधार केंद्राचा तपशील तुम्हाला मिळू शकेल.
- अपॉईंटमेंट बुक करा: आपण आधार नोंदणीसाठी अपॉईंटमेंट बुक करू शकता ,स्वतःसाठी किंवा कुटुंबातील सदस्या किंवा मित्रासाठी कोणत्याही सोयीस्कर आधार केंद्रावर अद्ययावत करू शकता.
- आधार स्थिती तपासा: आपण संपूर्ण नाव आणि पिन कोड तपशीलांसह 14-अंकी एनरोलमेंट आयडी / यूआरएन आणि 14-अंकी टाइम स्टॅम्प प्रविष्ट करून आपल्या आधार नोंदणी / अद्ययावत विनंतीची स्थिती तपासू शकता.

- आधार पुनर्मुद्रण ऑर्डर: आपण आपला आधार किंवा कुटुंबातील सदस्याच्या आधारच्या पुनर्मुद्रणाची मागणी करू शकता. ही देय सेवा आहे. अधिक तपशील से. ६.४ वरील.
- पुनर्मुद्रण स्थिती तपासा: आपण एसआरएन (सेवा विनंती क्रमांक) आणि आधार क्रमांक प्रविष्ट करून आपल्या आधार पुनर्मुद्रण विनंतीची स्थिती तपासू शकता.

८.२ आधार ऑनलाइन सेवा (यासाठी नोंदणीकृत मोबाइल नंबर आवश्यक आहे)

काही आधार ऑनलाइन सेवांसाठी ओटीपी प्रमाणीकरण आवश्यक आहे आणि म्हणूनच त्यांचा वापर करण्यासाठी नोंदणीकृत मोबाइल नंबर अनिवार्य आहे. या ओटीपीऐवजी ई-आधार डाउनलोड करण्यासाठी तुम्ही टी-ओटीपी (किंवा वेळ-आधारित ओटीपी) देखील वापरू शकता. टी-ओटीपी एमआधार अॅपद्वारे तयार केले जाऊ शकते.

- आधार डाउनलोड करा: आपण कधीही आपला आधार डाउनलोड करू आणि वापरू शकता. ही एक विनामूल्य सेवा आहे आणि त्यासाठी आवश्यक ओटीपी प्रमाणीकरण आवश्यक आहे.

बॉक्स संदेश: आपण कॅलेंडर वर्षात आपला आधार जास्तीत जास्त 20 वेळा डाउनलोड करू शकता.

गमावले / विसरलेला यूआयडी / ईआयडी पुनर्प्राप्त करा: ही सेवा वापरून, आपण आपला गमावलेला नोंदणी आयडी किंवा आधार क्रमांक (यूआयडी) पुनर्प्राप्त करू शकता. या सेवेसाठी अनिवार्य ओटीपी प्रमाणीकरण आवश्यक आहे.

ॲड्रेस ऑनलाईन अद्यतनित करा: आपल्याकडे आपला आधार नोंदणीकृत मोबाइल नंबर असल्यास आपण आधारचे एसएसयूपी (सेल्फ-सर्व्हिस अपडेट पोर्टल) वापरून ऑनलाइन ॲड्रेस अपडेट विनंती करू शकता. या सेवेसाठी अनिवार्य ओटीपी प्रमाणीकरण आवश्यक आहे.

प्रमाणीकरण पत्रासाठी विनंती: ही सेवा आपल्याला आपल्या आधारमधील पत्ता सत्यापितकर्त्याच्या पत्त्यावर अद्यतनित करण्याचा एक पर्याय देते (दुसरा आधारधारक जो पत्ता मागणाऱ्यास देण्यास तयार आहे). कृपया या सेवेच्या अधिक तपशीलांसाठी विभाग ३.२.२ पहा.

आधार बँक जोडण्याची स्थिती: आपण ही सेवा वापरून एनपीसीआय मॅपरमध्ये आपला आधार आणि बँक खाते जोडण्याची स्थिती तपासू शकता. या सेवेसाठी अनिवार्य ओटीपी प्रमाणीकरण आवश्यक आहे.

बॉक्स संदेश: आपण एनपीसीआय मॅपरवर मॅण्ड केलेल्या केवळ एका खात्यात कोणतीही आधार-आधारित क्रेडिट्स प्राप्त कराल.

८.३ वारंवार विचारले जाणारे प्रश्न

रहिवाशांना आधार प्रक्रिया, सेवा आणि उत्पादने समजून घेण्यासाठी मदत करण्यासाठी यूआयडीएआयकडे वेबसाइट आणि एमआधार अॅपवर विस्तृत सामान्य प्रश्न विभाग आहे.

सामान्य प्रश्न वाचण्यासाठी स्कॅन करा: <https://uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/277-faqs.html>

९ आपल्या आधार डेटाची गोपनीयता आणि सुरक्षितता

आधार डेटाच्या डिझाइनमध्ये आपल्या डेटाची सुरक्षा अंतर्भूत आहे. खाली सूचीबद्ध केलेल्या इतर वैशिष्ट्यांसह एखाद्या व्यक्तीबद्दल काहीच प्रकट होत नसलेल्या यादृच्छिक संख्येपासून, यूआयडीएआय रहिवासीचे हित आणि हेतू त्याच्या केंद्रस्थानी ठेवते.

९.१ यूआयडीएआय गोपनीयता आणि माहितीचे संरक्षण

मर्यादित माहिती गोळा करणे: यूआयडीएआय द्वारे गोळा केलेला डेटा आधार क्रमांक जारी करणे आणि आधार नंबर धारकाची ओळख पटविण्याच्या उद्देश्यापर्यंत मर्यादित आहे. ओळख, नाव, जन्मतारीख, लिंग आणि पत्ता आणि छायाचित्र, दहा बोट्यांचे प्रिंट आणि आयरीस स्कॅन यांचा समावेश असलेल्या बायोमेट्रिक डेटा - ओळख स्थापित करण्यासाठी केवळ मूलभूत डेटा हस्तगत केला जातो. आईवडील / पालकांचे नाव मुलांसाठी आवश्यक आहे परंतु इतरांसाठी नाही. मोबाइल नंबर आणि ईमेल आयडी पर्यायी आहेत.

कोणतीही प्रोफाइलिंग आणि मागोवा घेणारी माहिती संकलित केली नाही: यूआयडीएआय धोरणानुसार संवेदनशील वैयक्तिक माहिती जसे की धर्म, जाती, समुदाय, वर्ग, वांशिक, उत्पन्न आणि आरोग्य स्थिती एकत्रित करण्यास प्रतिबंधित करते. यूआयडी प्रणालीद्वारे व्यक्तींचे प्रोफाइलिंग शक्य नाही कारण गोळा केलेला डेटा ओळख आणि ओळख पुष्टीकरणासाठी आवश्यक असलेल्या मर्यादित आहे.

डेटा एन्क्रिप्शनसह प्रमाणित मशीन्स: यूआयडीएआय द्वारा प्रदान केलेल्या सॉफ्टवेअरसह आधार नोंदणी / अद्यतनित केवळ प्रमाणित डिव्हाइस वापरते. वाहतुकीत कोणत्याही प्रकारची गळती रोखण्यासाठी डेटा संकलित होताच डेटा कूटबद्ध केला जातो.

माहिती जाहीर करणे - होय किंवा नाही प्रतिसाद: यूआयडीएआय आधार डेटाबेसमध्ये वैयक्तिक माहिती उघड करित नाही. आपण पडताळणीच्या उद्देशासाठी आपला आधार वापरल्यास, यूआयडीएआय कडून मिळालेला एकमेव प्रतिसाद विनंतीस 'होय' किंवा 'नाही' असेल.

यूआयडीएआयच्या माहितीची इतर डेटाबेसशी संप्रेषण आणि जोडणी: आधार डेटाबेसचा इतर कोणत्याही डेटाबेसशी किंवा इतर डेटाबेसमध्ये असलेल्या माहितीशी संबंध नाही. सेवा मिळविण्याच्या टप्प्यावर एखाद्या व्यक्तीची ओळख सत्यापित करणे आणि तेदेखील आधारधारकाच्या संमतीने करणे हा त्यामागील हेतू आहे.

९. २ सीआयडीआर मधील डेटा सुरक्षा

सर्व आधारधारकांचा डेटा यूआयडीएआयच्या सेंट्रल आयडेंटिटीज डेटा रिपॉझिटरी (सीआयडीआर) मध्ये निर्धोक आणि सुरक्षित आहे. आवश्यक सुरक्षा मंजूरी असलेल्या निवडलेल्या व्यक्तींकडून इलेक्ट्रॉनिक आणि शारिरिक सीआयडीआर संरक्षित केला जातो. अत्यंत सुरक्षित डेटा तिजोरीत उपलब्ध सर्वोत्तम एनक्रिप्शन तंत्रज्ञानासह डेटा सुरक्षित केला आहे. सर्व प्रवेश तपशील योग्यरित्या लॉग केलेले आहेत.

यूआयडीएआय कडे कडक सुरक्षा आणि संग्रहित प्रोटोकॉल आहेत. सुरक्षिततेच्या उल्लंघनासाठी दंड कठोर असतो आणि ओळख माहिती जाहीर करण्यासाठी दंड समाविष्ट करतो. सीआयडीआरमध्ये कोणत्याही अनधिकृत प्रवेशासह, हॅकिंग किंवा सीआयडीआरमधील डेटासह कोणत्याही छेडछाडीसह, आधार कायदा, २०१६. नुसार कठोर दंडात्मक परिणाम देखील भोगावे लागतात.

९. ३ आपण आपली आधार माहिती अजूनही पुढे संरक्षित कशी करू शकता

या सुरक्षा पद्धतींव्यतिरिक्त, यूआयडीएआय काही अधिक ऑनलाइन सेवा देखील प्रदान करते ज्या आपल्याला आपला आधार तपशील खाजगी ठेवण्यात आणि आपल्या डेटामध्ये सुरक्षिततेचा आणखी एक स्तर जोडण्यास मदत करतात. हे आहेत:

आधार अद्यतन इतिहास: आपण या सेवेचा वापर आपल्या आधारमध्ये केलेल्या सर्व अद्यतनांचा कालक्रमानुसार इतिहास मिळविण्यासाठी करू शकता. या सेवेचा ओटीपी आपल्या नोंदणीकृत मोबाइल नंबरवर पाठविला जाईल. ट्यूटोरियल पाहण्यासाठी स्कॅन करा: <https://youtu.be/gLp33gyQWj0>

• आधार सत्यापित करा: ही सेवा कोणीही सादर केलेला आधार सत्यापित करण्यासाठी वापरू शकते.

ट्यूटोरियल पाहण्यासाठी स्कॅन: <https://youtu.be/2FOuvHUq3dc>

ईमेल / मोबाइल नंबर सत्यापित करा: आपण या सेवेचा उपयोग आपल्या आधारवर त्यांचा ईमेल किंवा मोबाइल नंबर सत्यापित करण्यासाठी करू शकता. या सेवेचा ओटीपी आपल्या नोंदणीकृत मोबाइल नंबरवर पाठविला जाईल. आधारवर आपला ईमेल / मोबाइल नंबर तपासण्यासाठी स्कॅन करा: <https://resident.uidai.gov.in/verify-email-mobile>

• व्हर्चुअल आयडी (व्हीआयडी) जनरेटर: जर तुम्ही आधार आधारित प्रमाणीकरण सेवा वापरताना आपला आधार नंबर सामायिक करू इच्छित नसाल तर आपण व्हर्चुअल आयडी किंवा व्हीआयडी वापरू शकता - आपल्या आधारासाठी 16-अंकी टोकन. आपण आपली व्हीआयडी uidai.gov.in, एमआधार ॲप किंवा आधार एसएमएस सेवेद्वारे तयार करू शकता.

व्हीआयडीबद्दल अधिक जाणून घेण्यासाठी स्कॅन: <https://uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/284-faqs/aadhaar-online-services/virtual-id-vid.html>

आधार एसएमएस सेवेबद्दल अधिक जाणून घेण्यासाठी स्कॅन: <https://uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/1014-faqs/aadhaar-online-services/aadhaar-sms-service.html>

आधार प्रमाणीकरण इतिहास: ही सेवा वापरून, आपण मागील ६ महिन्यांत आपल्याद्वारे केलेल्या प्रमाणीकरणाचा तपशील मिळवू शकता. या सेवेचा ओटीपी आपल्या नोंदणीकृत मोबाइल नंबरवर पाठविला जाईल.

आधार ऑथ इतिहासाबद्दल अधिक जाणून घेण्यासाठी स्कॅन करा: <https://uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/305-faqs/aadhaar-online-services/aadhaar-authentication-history.html>

• बायोमेट्रिक लॉक / अनलॉक: ही सेवा आपल्याला आपले बायोमेट्रिक आधारमध्ये लॉक करण्यास आणि तात्पुरते अनलॉक करण्यास सक्षम करते. या सेवेचा ओटीपी आपल्या नोंदणीकृत मोबाइल नंबरवर पाठविला जाईल.

बायोमेट्रिक लॉक / अनलॉक सेवेबद्दल अधिक जाणून घेण्यासाठी स्कॅन करा: <https://uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/925-faqs/aadhaar-online-services/biometric-lock-unlock.html>

आधार लॉक / अनलॉक: आपण आपला आधार वापरू इच्छित नसल्यास आपण आपला आधार नंबर लॉक करू शकता. असे केल्याने आपण बायोमेट्रिक, डेमोग्राफिक आणि ओटीपी आधारित प्रमाणीकरणासाठी आधार, व्हीआयडी आणि एएनसीएस टोकन वापरून कोणतेही प्रमाणीकरण करण्यास सक्षम असणार नाही. आधार केवळ व्हीआयडी

(व्हर्चुअल आयडी) वापरून अनलॉक केला जाऊ शकतो. या सेवेचा ओटीपी आपल्या नोंदणीकृत मोबाइल नंबरवर पाठविला जाईल.

आधार लॉक / अनलॉक सेवेबद्दल अधिक जाणून घेण्यासाठी स्कॅन करा: <https://uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/1012-faqs/aadhaar-online-services/aadhaar-lock-unlock.html>

ऑफलाइन ईकेवायसी सेवा: या सेवेचा वापर करून, तुम्ही केवायसी उद्देशाने वापरू शकतील असे आपले डिजिटली स्वाक्षरी केलेले आधार तपशील तयार करू शकता.

आधार पेपरलेस ऑफलाइन ईकेवायसी बद्दल अधिक जाणून घेण्यासाठी स्कॅन करा:

<https://uidai.gov.in/contact-support/have-any-question/307-faqs/aadhaar-online-services/aadhaar-paperless-offline-e-kyc>.

१० तक्रार हाताळणी

यूआयडीएआयने आपल्या चिंता व्यक्त करण्यासाठी किंवा आधारशी संबंधित अभिप्राय सामायिक करण्यासाठी विविध टच पॉईंट्स तयार केले आहेत. असे सर्व प्लॅटफॉर्म सहज उपलब्ध असतात आणि यूआयडीएआयच्या समर्पित मदत केंद्रांच्या कार्यसंघाद्वारे मदतीसाठी आपल्याला पोहोचण्यास सक्षम करतात. आपण यूआयडीएआयशी संपर्क साधू शकता अशा प्लॅटफॉर्म आहेत:

१०.१ आधार संपर्क केंद्र - हेल्पलाईन १९४७

टोल फ्री हेल्पलाईनवर त्यांच्या लँडलाईनवर किंवा मोबाईल फोनवरून १९४७ वर संपर्क साधू शकता आणि स्वयंचलित आयव्हीआरएस मोडद्वारे मदत घेऊ शकता किंवा आधार केअर कार्यकारिणीशी बोलू शकता. आधार संपर्क केंद्र हिंदी, तेलगू, तामिळ, कन्नड, मल्याळम, पंजाबी, मराठी, गुजराती, बांगला, ओडिया, आसामी आणि इंग्रजी या १२ भाषांमध्ये सहाय्य करते.

आपण जवळील आधार केंद्राचा तपशील, आपल्या आधार सेवा विनंतीची स्थिती तपासू शकता, अद्ययावत नाकारल्यास योग्य प्रक्रियेस मदत मिळवू शकता, आपली हरवलेली नावनोंदणी आयडी मिळवू शकता, तक्रार नोंदवू शकता किंवा आधार कॉलवरून कोणत्याही आधार सेवेची माहिती मिळवू शकता.

१०.२ ईमेल द्वारे मदत

आपण आपले क्वेरी / प्रतिक्रिया / सूचना किंवा तक्रारी आधार ईमेलकडे मदत ईमेलद्वारे ईमेल करू शकता help@uidai.gov.in. हे संपर्क केंद्र व्यावसायिकांच्या समर्पित टीमद्वारे हाताळले जाते. तिकीट प्रणाली आपल्या केसचा आयडी तयार करण्यास सक्षम करते, जी आपल्या ईमेलच्या प्रतिसादाने आपल्यासह सामायिक केली जाते. आपण हा केस आयडी उद्धृत करून आपल्या केसची स्थिती देखील जाणून घेऊ शकता.

१०.३ आधार वेबसाइट

आधारशी संबंधित माहिती, आधार ऑनलाइन सेवा, यूआयडीएआयच्या सर्व कागदपत्रांचे भांडार आणि इतर उपयुक्त स्रोतांसाठी आधार वेबसाइट हे एक स्टॉप डेस्टिनेशन आहे. आपण यूआयडीएआय वेबसाइट www.uidai.gov.in वर आपल्या मोबाइल फोनवरून, डेस्कटॉपवरून किंवा लॅपटॉपवरून भारतातून कोठूनही प्रवेश करू शकता. माहिती खालील प्रमुखांच्या खाली विभागली गेली आहे:

- माझा आधार विभाग: नावनोंदणी / अद्ययावत प्रक्रिया, आधार केंद्रांची जागा, पूर्वीच्या भेटीची बुकिंग, ई-आधार डाउनलोड करणे, नावनोंदणी / अद्ययावत झाल्यानंतर आधार स्थिती तपासणे, गमावलेला ईआयडी / यूआयडी परत मिळवणे, आधार पुनर्मुद्रण ऑर्डर इ.

- यूआयडीएआय बहूल: हा विभाग यूआयडीएआय व्हिजन आणि ध्येय, संघटनात्मक संरचना, अधिकाराची रचना तसेच कायदेशीर चौकट, नियम, नियम, अधिसूचना आणि यूआयडीएआयच्या कार्ये संधी यांच्या संदर्भात आधार विषयी विस्तृत माहिती प्रदान करतो <https://uidai.gov.in/about-uidai.html>
- इकोसिस्टम विभाग: प्रमाणीकरण साधने, बायोमेट्रिक उपकरणे, प्रमाणीकरण दस्तऐवज, क्यूआर कोड रीडर आणि पेपरलेस ई-केवायसी संबंधी माहिती <https://uidai.gov.in/ecosystem.html> येथे या विभागात उपलब्ध आहे.
- संपर्क आणि सहाय्य विभाग: आपण यूआयडीएआय निर्देशिका आणि संबंधित प्रादेशिक कार्यालय आणि यूआयडीएआय वेबसाइटवर देखरेखीच्या निराकरण यंत्रणेच्या तक्रारी विभागास <https://uidai.gov.in/contact-support.html> वरून संपर्क साधू शकता.

आपण वेबसाइटवर उपलब्ध असलेल्या विविध सेवांचा वापर करू शकता. यूआयडीएआय कार्यसंघाची संपर्क माहिती देखील आपण मिळवू शकता. वेबसाइटवर नेहमी विचारले जाणारे प्रश्न (एफएक्व्यू) साठी एक समर्पित विभाग देखील आहे जो सर्व आधार प्रक्रिया आणि सेवा संबंधित प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे देतो.

बॉक्स संदेश: कोणत्याही तक्रारीसाठी आपण येथून ऑनलाईन तक्रार दाखल करू शकता:

<https://resident.uidai.gov.in/file-complaint> आणि आपल्या तक्रारीची स्थिती मागोवा येथून:

<https://resident.uidai.gov.in/check-complaintstatus>

१०.४ आधार चॅटबॉट

आपल्यासाठी नवीन टच पॉईंट जोडत यूआयडीएआयने आधार वेबसाइटवर चॅटबॉट सेवा सुरू केली आहे. आपण गप्पा मारून आपल्यास आधारशी संबंधित प्रश्न विचारू शकता. आपल्याला फक्त [uidai.gov.in](https://resident.uidai.gov.in) ला भेट देणे आवश्यक आहे आणि पृष्ठाच्या उजव्या कोपऱ्यातील 'आधार विचारा' चिन्हावर क्लिक करा. 'विचारा आधार' चॅटबॉट आपल्या प्रश्नांना त्वरित अचूक प्रतिसाद देतो. आमच्या चॅटबॉटसाठी आपण अभिप्राय देखील सोडू शकता आणि ही सेवा सुधारण्यासाठी आपल्या सूचना समाविष्ट करण्यात आम्हाला आनंद होईल.

१०.५ सोशल मीडिया

आजच्या जगात सोशल मीडिया जलद संप्रेषणाच्या सर्वात पसंतीच्या आणि प्रवेश करण्यायोग्य पद्धतीमध्ये रूपांतर करित आहे. आधार सोशल मीडियाचा प्रभाव आणि त्याचा वापर समजतो आणि आधार धारकांना मल्टी-प्लॅटफॉर्म पोहोच प्रदान करतो.

१०.५.१ अधिकृत सोशल मीडिया प्रोफाइल:

आपण खालील सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्मवर टीम यूआयडीएआय पर्यंत पोहोचू शकता:

१०.५.१.१ ट्विटर:

यूआयडीएआय चे खालील अधिकृत ट्विटर हँडल आहेत:

राष्ट्रीय पातळी:

• @ आधार_केअर (https://twitter.com/Aadhaar_Care) – अधिकृत ग्राहक सेवा हँडल

@UIDAI (<https://twitter.com/UIDAI>) - आधारशी संबंधित सर्व माहिती / घोषणा आपल्याला मिळतील असे

हँडल

@ceo_uidai (https://twitter.com/ceo_uidai) - यूआयडीएआयच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचे अधिकृत प्रोफाइल

प्रादेशिक स्तर:

@UIDAIChandigarh (<https://twitter.com/UIDAIChandigarh>) - आधार क्षेत्रीय कार्यालय चंडीगडचे अधिकृत ट्विटर खाते. चंडीगड, जम्मू-काश्मीर, लडाख, हरियाणा, एचपी आणि पंजाबशी संबंधित प्रश्नांसाठी रहिवासी या खात्यावर संपर्क साधू शकतात

@UIDAIDelhi (<https://twitter.com/UIDAIDelhi>) - आधार प्रादेशिक कार्यालय, दिल्लीचे अधिकृत ट्विटर खाते. नवी दिल्ली, मध्य प्रदेश, राजस्थान किंवा उत्तराखंड प्रदेशाशी संबंधित कोणत्याही प्रश्नांसाठी रहिवासी या खात्यावर संपर्क साधू शकतात.

@UIDAIMumbai (<https://twitter.com/UIDAIMumbai>) - यूआयडीएआय क्षेत्रीय कार्यालय मुंबईचे अधिकृत ट्विटर खाते. महाराष्ट्र, गुजरात, गोवा, दमण आणि दीव आणि दादरा आणि नगर हवेली विभागांशी संबंधित प्रश्नांसाठी रहिवासी या खात्यावर संपर्क साधू शकतात.

@UIDAIBengaluru (<https://twitter.com/UIDAIBengaluru>) - यूआयडीएआय क्षेत्रीय कार्यालय बेंगळुरूचे अधिकृत ट्विटर खाते. कर्नाटक, केरळ, तामिळनाडू, पुडुचेरी आणि लक्षद्वीपशी संबंधित प्रश्नांसाठी रहिवासी या खात्यावर संपर्क साधू शकतात.

@UIDAIHyderabad (<https://twitter.com/UIDAIHyderabad>) - यूआयडीएआय क्षेत्रीय कार्यालय हैदराबादचे अधिकृत ट्विटर खाते. आंध्र प्रदेश, तेलंगणा, ओडिशा, छत्तीसगड आणि अंदमान निकोबार बेटांशी संबंधित प्रश्नांसाठी रहिवासी या खात्यावर संपर्क साधू शकतात.

@UIDAIRanchi (<https://twitter.com/UIDAIRanchi>) - यूआयडीएआय प्रादेशिक कार्यालय रांचीचे अधिकृत ट्विटर खाते. झारखंड, बिहार आणि पश्चिम बंगाल प्रदेशांशी संबंधित प्रश्नांसाठी रहिवासी या खात्यावर संपर्क साधू शकतात.

@UIDAILucknow (<https://twitter.com/UIDAILucknow>) - यूआयडीएआय क्षेत्रीय कार्यालय लखनऊचे अधिकृत ट्विटर खाते. उत्तर प्रदेश प्रदेशाशी संबंधित प्रश्नांसाठी रहिवासी या खात्यावर संपर्क साधू शकतात.

@UIDAIGuwahati (<https://twitter.com/UIDAIGuwahati>) - यूआयडीएआय क्षेत्रीय कार्यालय गुवाहाटीचे अधिकृत ट्विटर खाते. आसाम, मेघालय, नागालँड, मणिपूर, मिझोरम, अरुणाचल प्रदेश, त्रिपुरा आणि सिक्कीमशी संबंधित प्रश्नांसाठी रहिवासी या खात्यावर संपर्क साधू शकतात.

आपण थेट ट्विटरद्वारे किंवा थेट संदेशाद्वारे यूआयडीएआय पोहोचू शकता. आमची सोशल मीडिया तक्रार व्यवस्थापन टीम आपल्याला मदत करेल. 10.5.1.2 फेसबुक:

१०.५.१.२ फेसबुक:

यूआयडीएआयचे फेसबुकवर फक्त एकच अधिकृत पृष्ठ आहे - www.facebook.com/AadhaarOfficial. आपण फक्त फेसबुकवर @AadhaarOfficial शोधू शकता आणि सर्व नवीन माहितीसाठी आम्हाला आवडले/ अनुसरण करा. विशिष्ट प्रश्नांसाठी, आपण आम्हाला खासगी संदेश पाठवू शकता किंवा आमच्या कोणत्याही फेसबुक पोस्टवर टिप्पणी देऊ शकता.

१०.५.१.३ YouTube:

अधिकृत आधार चॅनेल <https://www.youtube.com/user/AadhaarUID> मार्गे YouTube वर सर्व वापरकर्त्यांसाठी प्रवेशयोग्य आहे. आपण यूट्यूबवर 'आधार यूआयडी' शोधू शकता आणि आमच्या अधिकृत चॅनेलची सदस्यता घेऊ शकता. या चॅनेलने आमच्या ऑनलाइन सेवांचे सर्व ट्यूटोरियल व्हिडिओ, आधारशी संबंधित माहिती व्हिडिओ, आमच्या सर्व टीव्ही जाहिराती, विशेष संदेश, बातम्यांचे अहवाल, स्पर्धेचे व्हिडिओ आणि बरेच काही या प्लेलिस्ट समर्पित केल्या आहेत. माहिती देण्याव्यतिरिक्त, चॅनेल आपल्याला देशभरातील आधार धारकांनी तयार केलेल्या आश्चर्यकारक व्हिडिओ सामग्रीची झलक देतो. आपण आमच्या व्हिडिओवर टिप्पणी देखील देऊ शकता किंवा अभिप्राय सामायिक करू शकता.

१०.५.१.४ इन्स्टाग्राम:

यूआयडीएआयने अलीकडेच इन्स्टाग्रामवर आधारचे अधिकृत ग्राहक सेवा खाते सुरू केले. आपण आम्हाला @aadhaar_official (https://instagram.com/aadhaar_official) अनुसरण करू शकता. कोणत्याही विशिष्ट प्रश्नांसाठी, आपण आम्हाला थेट संदेश पाठवू शकता आणि आमचा कार्यसंघ प्रतिसाद देईल.

१०.५.१.५ लिंक्डइन:

भारताची विशिष्ट ओळख प्राधिकरण अधिकृत पृष्ठ <https://www.linkedin.com/company/unique-identification-authority-of-india-uidai--> आहे. आम्ही या प्रोफाइलवर आधारशी संबंधित माहिती आणि बातम्या सामायिक करतो.

१०.५.२ बनावट प्रोफाइल / वापरकर्ता खात्यांपासून सावध रहा

यूआयडीएआयची सर्व अधिकृत सोशल मीडिया प्रोफाइल सत्यापित आहेत आणि आपण केवळ अधिकृत प्रोफाइलचे अनुसरण / संपर्क साधण्याचा सल्ला दिला आहे. बनावट प्रोफाइल पोस्टवर कशावरही विश्वास ठेवू नका. आधार किंवा यूआयडीएआय असल्याचे दर्शविणाऱ्या कोणत्याही अन्य सोशल मीडिया खात्यावर संभाषणात भाग घेऊ नका किंवा आपली माहिती सामायिक करू नका.

कृपया लक्षात घ्या की एखाद्या व्यक्तीने त्यांच्या सोशल मीडिया प्रोफाइलमध्ये आधारचे अधिकृत स्थान त्यांच्या कार्यासाठी जोडले असेल तर याचा अर्थ असा नाही की तो / ती यूआयडीएआयचा कर्मचारी आहे. कृपया कोणत्याही व्यक्तीने केलेल्या कामाच्या जागेच्या हक्काची पुष्टी करण्यासाठी uidai.gov.in वर संपर्क डिरेक्टरीचा संदर्भ घ्या.

१०.६ आधार प्रादेशिक कार्यालये

यूआयडीएआय ने नियुक्त केलेल्या राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांच्या संदर्भात कामकाज, ऑपरेशन व्यवस्थापन आणि ठराव सोडविण्यासाठी ८ क्षेत्रीय कार्यालये (आरओ) स्थापन केली आहेत. प्रत्येक आरओचा त्याच्या कार्यक्षेत्रानुसार नियुक्त केलेला कार्यक्षेत्र असतो आणि त्या विशिष्ट प्रदेशाशी संबंधित ऑपरेशन्स आणि तक्रारी हाताळतात. संबंधित प्रादेशिक कार्यालयाचे संपर्क तपशील येथे उपलब्ध आहेत:

<https://uidai.gov.in/contact-support/contact-directory/regional-offices.html>

८ क्षेत्रीय कार्यालयातील आहेत:

- नवी दिल्ली - नवी दिल्ली, मध्य प्रदेश, राजस्थान आणि उत्तराखंड प्रदेश व्यापतो
- बेंगलुरु, कर्नाटक - कर्नाटक, केरळ, तामिळनाडू, पुडुचेरी आणि लक्षद्वीप प्रदेश व्यापतात
- चंडीगड - चंडीगड, जम्मू आणि काश्मीर, लडाख, हरियाणा, हिमाचल प्रदेश आणि पंजाब प्रदेश व्यापतो
- मुंबई, महाराष्ट्र - महाराष्ट्र, गुजरात, गोवा, दमण आणि दीव आणि दादरा आणि नगर हवेली विभागांचा समावेश आहे
- रांची, झारखंड - झारखंड, बिहार आणि पश्चिम बंगाल प्रदेश व्यापतात
- गुवाहाटी, आसाम - आसाम, मेघालय, नागालँड, मणिपूर, मिझोरम, अरुणाचल प्रदेश, त्रिपुरा आणि सिक्कीम क्षेत्रे व्यापतात.
- लखनऊ, उत्तर प्रदेश - संपूर्ण उत्तर प्रदेश प्रदेश व्यापतो
- हैदराबाद, तेलंगणा - आंध्र प्रदेश, तेलंगणा, ओडिशा, छत्तीसगड आणि अंदमान निकोबार बेटे

प्रादेशिक कार्यालयांचे संपर्क तपशील मिळविण्यासाठी स्कॅन करा: <https://uidai.gov.in/contact-support/contact-directory/regional-offices.html>

११आधार कायदा २०१६

यूआयडीएआय हा एक वैधानिक प्राधिकरण आहे जो २६ मार्च २०१६ रोजी अधिकृत राजपत्रात प्रकाशित केलेल्या आधार (वित्तीय आणि इतर अनुदान, लाभ आणि सेवांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६ च्या तरतुदीनुसार स्थापित केले गेले आहे.

१२ जुलै, २०१६ on रोजी यूआयडीएआयला प्राधिकरण म्हणून अधिसूचित करण्यात आले. २१ जुलै, २०१६ रोजी डॉ. ए.बी. पांडे यांना यूआयडीएआयचे पहिले सीईओ म्हणून नियुक्त केले गेले. अध्यक्ष आणि प्राधिकरण सदस्यांची १२ सप्टेंबर २०१६ रोजी नियुक्ती करण्यात आली. कलम २१ वगळता आधार अधिनियमातील सर्व कलम. , त्याच दिवशी सूचित केले गेले.

१४ सप्टेंबर, २०१६ रोजी खालील नियमांना अधिसूचित करण्यात आले:

भारतीय अद्वितीय ओळख प्राधिकरण (प्राधिकरणाच्या बैठकीत व्यवसायाचा व्यवहार) नियम, २०१६ (२०१६ चा क्रमांक १)

- आधार (नोंदणी आणि अद्ययावत) नियम, २०१६ (२०१६ चा क्रमांक २)
- आधार (प्रमाणीकरण) नियम, २०१६ (२०१६ चा क्रमांक ३)
- आधार (डेटा सुरक्षा) नियम, २०१६ (२०१६ चा क्रमांक ४)
- आधार (माहिती सामायिकरण) नियम, २०१६ (२०१६ चा क्रमांक ५)

इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालय (मीटीवाय) मंत्रालयांतर्गत भारतीय विशिष्ट ओळख प्राधिकरण (यूआयडीएआय) एक वैधानिक प्राधिकरण म्हणून काम करते.

११.१ यूआयडीएआयच्या जबाबदाऱ्या

आधार कायदा २०१६ अंतर्गत आधार नोंदणी आणि प्रमाणीकरणासाठी यूआयडीएआय जबाबदार आहे.

जबाबदारीमध्ये हे समाविष्ट आहे:

- आधार जीवन चक्रातील सर्व चरणांचे ऑपरेशन आणि व्यवस्थापन

- धोरण विकास
- व्यक्तींना आधार क्रमांक देण्याची प्रक्रिया व प्रणाली
- प्रमाणीकरण कार्यप्रदर्शन

१२ आधार (नोंदणी आणि अद्ययावत) नियम, २०१६

आपली नोंदणी आणि अद्यतन आधार (नोंदणी आणि अद्यतन) विनियम, २०१६ द्वारे नियंत्रित केले गेले आहे. आपल्याशी थेट संबद्धतेचे नियम आपल्या माहितीसाठी खाली पुनरुत्पादित केले गेले आहेत:

१२. १ प्रकरण II - निवासी नावनोंदणी प्रक्रिया

३. नावनोंदणीसाठी बायोमेट्रिक माहिती आवश्यक. -

(१) खालील बायोमेट्रिक माहिती नोंदणी घेत असलेल्या सर्व व्यक्तींकडून (पाच वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या मुलांशिवाय) गोळा केली जाईल:

(i) चेहर्याचा प्रतिमा;

(ii) सर्व दहा बोटाचे ठसे; आणि

(iii) दोन्ही आयरीसेसचे स्कॅन

(२) बायोमेट्रिक माहिती संकलित करण्याचे मानक या हेतूने प्राधिकरणाने निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे असतील.

४. नावनोंदणीसाठी लोकसंख्याशास्त्रविषयक माहिती आवश्यक आहे. -

(१) खालील लोकसंख्याशास्त्रीय माहिती नोंदणी घेत असलेल्या सर्व व्यक्तींकडून गोळा केली जाईल:

(i) नाव

(ii) जन्म तारीख

(iii) लिंग

(iv) निवासी पत्ता

(२) खालील लोकसंख्याशास्त्रीय माहिती नावनोंदणीच्या वेळी भरती केलेल्या व्यक्तीच्या पर्यायावर देखील संकलित केली जाऊ शकते:

(i) मोबाईल नंबर

(ii) ईमेल पत्ता

(३) परिचय-आधारित नावनोंदणीच्या बाबतीत खालील अतिरिक्त माहिती गोळा केली जाईल:

(i) परिचयकर्त्याचे नाव

(ii) परिचयकर्त्याचा आधार क्रमांक

(४) कुटुंबप्रमुख आधारित नोंदणीच्या बाबतीत खालील अतिरिक्त माहिती संकलित केली जाईल:

(i) कुटुंब प्रमुखाचे नाव

(ii) संबंध

(iii) कुटुंबप्रमुखांचा आधार क्रमांक

(iv) कुटुंब प्रमुखांच्या बायोमेट्रिक माहितीची एक पद्धत

(५) वरील लोकसंख्याशास्त्रीय माहितीचे मानक या हेतूने प्राधिकरणाने निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे असतील.

(६) लोकसंख्याशास्त्रीय माहितीमध्ये वंश, धर्म, जाती, जमाती, वांशिक, भाषा, हक्कांची नोंद, रहिवाश्याचे उत्पन्न किंवा वैद्यकीय इतिहास यांचा समावेश नाही.

५. पाच वर्षांखालील मुलांच्या नावनोंदणीसाठी आवश्यक माहिती. –

(१) पाच वर्षांखालील मुलांसाठी खालील लोकसंख्याशास्त्रविषयक आणि बायोमेट्रिक माहिती संकलित केली जाईल:

(अ)नाव

(ब) जन्म तारीख

(सी) लिंग

(ड) कोणत्याही आई-वडिलांचा नावनोंदणी आयडी किंवा आधार क्रमांक, शक्यतो घटनेत आई-वडील दोघेही जिवंत किंवा पालक असतील. अशा पालकांचा किंवा पालकांचा आधार क्रमांक किंवा ईआयडी अनिवार्य आहे आणि संबंधातील फील्ड देखील रेकॉर्ड केले जाईल.

(इ) अशा मुलाचा पत्ता जो जोडलेल्या पालक / आई-वडिलांचा पत्त्यासारखाच असतो.

(फ) मुलाची चेहऱ्यावरील प्रतिमा हस्तगत केली जाईल. कोणत्याही पालक / आई-वडिलांचा बायोमेट्रिक माहिती नावनोंदणी दरम्यान हस्तगत केली जाईल किंवा प्रमाणीकृत केली जाईल.

(२) दुवा साधलेल्या आई-वडिल / पालक आणि मुलामध्ये संबंध स्थापित करण्यासाठी अनुसूची २ मध्ये नमूद केल्यानुसार रिलेशनशिप प्रूफ ऑफ रिलेशनशिप (पीओआर) दस्तऐवज नावनोंदणीच्या वेळी गोळा केला जाईल. रिलेशनशिप डॉक्युमेंट (पीओआर) च्या आधारे केवळ त्या मुलांची नोंदणी केली जाऊ शकते, ज्यांची नावे रिलेशनशिप डॉक्युमेंटमध्ये नोंदली गेली आहेत.

६. बायोमेट्रिक अपवाद असलेल्या रहिवाशांची नावनोंदणी. -

(१) दुखापत, विकृती, बोटानी / हातांचे विच्छेदन किंवा इतर कोणत्याही संबंधित कारणास्तव बोट्याचे ठसे प्रदान करण्यात असमर्थ असणाऱ्या रहिवाशांसाठी केवळ अशा रहिवाशांचे आयरीस स्कॅन जमा केले जातील.

(२) या नियमांद्वारे विचारात घेतलेली बायोमेट्रिक माहिती देण्यास असमर्थ असणाऱ्या नागरिकांना नावनोंदणी व अद्ययावत सॉफ्टवेअरमध्ये असे अपवाद हाताळण्याची तरतूद करेल आणि अशा नोंदणी प्रक्रियेनुसार निश्चित केल्याप्रमाणे केल्या जातील. या हेतूने प्राधिकरण.

१२.२ अध्याय IV - निवासी माहितीचे अद्यतन

१६ ओळख माहिती अद्ययावत करण्यासाठी विनंती. -

या अध्यायात नमूद केलेल्या अद्ययावत प्रक्रियेनुसार अधिनियम कलम ३१ नुसार निर्दिष्ट प्रकरणांमध्ये आधार क्रमांक धारक आपली लोकसंख्याशास्त्रविषयक माहिती किंवा बायोमेट्रिक माहितीमध्ये बदल करू शकतात.

१७. मुलांसाठी अनिवार्य अद्यतन. –

प्राधिकरणाने निर्दिष्ट केलेल्या प्रक्रियेनुसार पाच वर्ष व पंधरा वर्षे वयाच्या मुलांची बायोमेट्रिक माहिती अद्ययावत करणे आवश्यक आहे.

१८. रहिवाशांची माहिती अद्ययावत करण्याची पद्धत. –

सीआयडीआरमधील रहिवाशांची माहिती अद्ययावत करण्याची प्रक्रिया पुढील पद्धतींद्वारे केली जाऊ शकते: -

(अ) ऑपरेटर आणि / किंवा पर्यवेक्षकाच्या मदतीने कोणत्याही नोंदणी केंद्रात. रहिवाशाचे बायोमेट्रिक प्रमाणीकरण केले जाईल आणि त्याचा आधार क्रमांक आवश्यक असेल, तर त्याची माहिती प्रदान करणे आवश्यक आहे.

(बी) ऑनलाइन मोड: आधार क्रमांक आणि नोंदणीकृत मोबाइल नंबर सादर केल्यावर नियुक्त केलेल्या पोर्टलद्वारे लोकसंख्याशास्त्रविषयक माहिती ऑनलाइन अद्ययावत केली जाऊ शकते. नोंदणीकृत मोबाइल क्रमांकावर पाठविलेल्या एका-वेळ संकेतशब्दाद्वारे (ओटीपी) प्रमाणीकरण केले जाईल.

रहिवाश्याला स्थिती अद्ययावत ट्रॅक करण्यासाठी अद्ययावत आयडी देण्यात येईल, व त्याकरिता प्राधिकरणाने निर्दिष्ट केलेल्या प्रक्रियेनुसार सुधारित आधार पत्र रहिवाशांना प्रत्यक्ष किंवा इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात उपलब्ध करून दिले जाऊ शकते. अद्ययावत करण्यासाठी मानके आणि मार्गदर्शक सूचनांचे पालन करणे आवश्यक आहे. अद्ययावत करण्याकरिता वापरल्या जाणाऱ्या स्वरूप, टेम्पलेट्स, चेकलिस्टसह या कार्यपद्धती प्राधिकरणाने निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे असतील.

२०. सुविधा शुल्क - लोकसंख्याशास्त्रविषयक माहिती व बायोमेट्रिक माहिती अद्ययावत करण्यासाठी प्राधिकरणाने निबंधकांना रहिवाशांकडून सुविधा शुल्क आकारण्यास अधिकृत केले आहे, प्राधिकरणाने निर्दिष्ट केलेल्या रकमेपेक्षा जास्त नाही.

१२.३ अध्याय सहावा - आधार क्रमांक आणि ओळख माहितीचे वगळणे किंवा निष्क्रियता

२७. आधार क्रमांक वगळण्याची प्रकरणे. -

(१) आधार क्रमांक धारकाचा आधार क्रमांक खालीलप्रमाणे परिस्थितीत रद्द केला जाईल: -

(अ) जर एखाद्या व्यक्तीला एकापेक्षा जास्त आधार क्रमांक दिले गेले असतील तर पूर्वीच्या नावनोंदणीतून नेमलेला आधार क्रमांक कायम ठेवला जाईल आणि त्यानंतरचे सर्व आधार क्रमांक रद्द केले जातील.

(ब) विहित मार्गदर्शक तत्वांचे उल्लंघन करून आधार क्रमांक व्युत्पन्न केला गेला आहे:

(i) मुख्य बायोमेट्रिक माहिती उपलब्ध नसल्यास “फोटोवरील छायाचित्र” प्रकरण: जेथे नोंदणी केंद्रावर नवीन छायाचित्र टिपण्याऐवजी नोंदणीसाठी अस्तित्वातील छायाचित्र वापरला जातो आणि जेथे नोंद घेताना कोर बायोमेट्रिक माहिती घेतली गेली नाही, तेथील रहिवासी आधार क्रमांक रद्द केला जाईल.

(ii) “खोट्या बायोमेट्रिक अपवाद” प्रकरणे: जेथे ‘बायोमेट्रिक अपवाद’ प्रकरण म्हणून नावनोंदणी चुकीच्या पद्धतीने केली गेली असेल, तर आधार क्रमांक रद्द केला जाईल. (iii) बायोमेट्रिक माहिती मिळविणे टाळण्यासाठी एखाद्या प्रौढ व्यक्तीने पाच वर्षांखालील मुलाच्या रूपात नोंदणी केली असेल तर आधार क्रमांक रद्द केला जाईल. (iv) नावनोंदणीची आवश्यकता असणारी अन्य कोणतीही बाब प्राधिकरणास फसव्या असल्याचे दिसते

(२) रद्द केल्यावर, आधार क्रमांक धारकाला प्राधिकरणाद्वारे पुरविल्या गेलेल्या सेवा कायमस्वरूपी अक्षम केल्या जातील.

२८. आधार क्रमांक निष्क्रिय करणे आवश्यक प्रकरणे. –

(१) आधार क्रमांक धारकाचा आधार क्रमांक खालील परिस्थितींमध्ये निष्क्रिय केला जाईल:

(अ) “फोटोवरील फोटो” आणि मूळ बायोमेट्रिक माहिती उपलब्ध आहे: जेथे नोंदणी केंद्रावर नवीन छायाचित्र टिपण्याऐवजी अस्तित्वातील छायाचित्र वापरला जाईल आणि तेथील रहिवाशाची कोर बायोमेट्रिक माहिती घेतली गेली असेल तर आधार क्रमांक निष्क्रिय केला जाईल आणि रहिवाशाने त्याचे छायाचित्र अद्यतनित करण्यास सांगितले जाईल. त्याच्या छायाचित्रांचे यशस्वी अद्यतनित केल्यावर, आधार क्रमांक पुन्हा सक्रिय केला जाऊ शकतो.

(ब) “खोट्या अर्धवट बायोमेट्रिक अपवाद” प्रकरणे: जिथे बायोमेट्रिक माहिती असणारी काही विशिष्ट वैशिष्ट्ये निवासी उपलब्ध करून देण्याच्या स्थितीत असूनही त्यांना ताब्यात घेण्यात आलेली नाहीत, तिथे आधार क्रमांक सक्रिय केला जाईल.

(क) नंतर जेव्हा असे आढळले की मान्यताप्राप्त कागदपत्रांशिवाय नावे नोंदविली गेली आहेत, तर आधार क्रमांक धारकाद्वारे वैध आधारभूत कागदपत्रे सादर केल्यावर आधार क्रमांक अद्यतनित होईपर्यंत तो निष्क्रिय केला जाईल.

(ड) जिथे हस्तगत केलेली माहिती खराब डेटा आहे आणि अद्यतनित करणे आवश्यक आहे असे ध्वजांकित केले गेले आहे (जसे की मिश्रित / विसंगत बायोमेट्रिक्स माहिती, अपमानास्पद / स्पष्टीकरणात्मक शब्द आणि निवासी लोकसंख्याशास्त्रात संसदीय भाषा, 'यूआरएफ' किंवा 'उर्फ' वापरून एकाच नावाने एकाधिक नावे) आधारधारकाद्वारे अद्यतनित होईपर्यंत आधार क्रमांक निष्क्रिय केला जाईल.

(इ) वयाच्या पाच किंवा पंधरा वर्षांच्या मुलास, अशा वयानंतर दोन वर्षांच्या आत बायोमेट्रिक माहिती अद्यतनित करण्यात अपयशी ठरल्यास त्याचा आधार क्रमांक निष्क्रिय केला जाईल. निष्क्रियतेनंतर एक वर्षांच्या समाप्तीच्या वेळी असे अद्यतन न केलेले प्रकरणांमध्ये, आधार क्रमांक वगळला जाईल.

(फ) प्राधिकरणाद्वारे योग्य वाटेल अशा प्रकारच्या इतर निष्क्रियतेची आवश्यकता असल्यास.

(२) अक्षम केल्यावर आधार क्रमांक धारकाला प्राधिकरणाद्वारे पुरविल्या गेलेल्या सेवा आधार नंबर धारकाची माहिती अद्ययावत किंवा सुधारित होईपर्यंत तात्पुरती बंद ठेवण्यात येतील, ज्यामुळे त्याचा आधार क्रमांक प्राधिकरणाद्वारे निष्क्रिय केला गेला आहे.

२९. वगळणे किंवा निष्क्रियता आवश्यक असलेल्या प्रकरणांची चौकशी. -

(१) चुकवल्या जाणाऱ्या किंवा निष्क्रियतेसाठी आवश्यक असणारी केस म्हणून ओळखल्या गेलेल्या किंवा त्या प्रकरणात ओळखल्या जाणाऱ्यास फील्ड चौकशीची आवश्यकता असू शकते ज्यामध्ये ज्या व्यक्तीचा आधार क्रमांक वगळला जावा किंवा निष्क्रिय करावा लागला असेल अशा व्यक्तींच्या सुनावणीचा समावेश असू शकेल.

(२) प्राधिकरणाद्वारे नामित केलेली एजन्सी या हेतूने प्राधिकरणाने निर्दिष्ट केलेल्या प्रक्रियेनुसार तपासणी / चौकशी आणि प्राधिकरणास अहवाल सादर करेल.

(३) अहवाल मिळाल्यानंतर प्राधिकरण आवश्यक ती कारवाई करू शकते आणि आधार क्रमांक वगळणे किंवा निष्क्रिय करण्याचा निर्णय प्राधिकरणाकडे असेल.

३०. आधार नंबर धारकाशी संवाद. -

(१) आधार क्रमांक धारकास एसएमएस, नोंदणीकृत ई-मेल आयडी, टेलि-कॉलिंग, पत्र किंवा प्राधिकरणाद्वारे योग्य वाटेल अशा माध्यमांद्वारे त्यांचा आधार क्रमांक वगळणे किंवा निष्क्रिय करणे याबद्दल माहिती देण्यात येईल.

(२) आधार क्रमांक धारकाची अशी चूक किंवा निष्क्रियतेबाबत कोणतीही तक्रार प्राधिकरणाने स्थापन केलेली तक्रार निवारण यंत्रणेद्वारे सोडविली जाऊ शकते.

३१. दुरुस्ती क्रिया. -

(१) एकाधिक आधार नंबर व्यतिरिक्त इतर कारणांमुळे आधार क्रमांक वगळल्यास, रहिवाशांना पुन्हा नोंदणी करणे आवश्यक आहे.

(२) अकार्यक्षमतेच्या बाबतीत, रहिवाशाने प्राधिकरणाने निर्दिष्ट केलेल्या मार्गदर्शक सूचना किंवा धोरणांनुसार, त्यांची ओळख माहिती अंशतः किंवा पूर्णतः अद्यतनित करणे आवश्यक आहे.

१३ परिशिष्ट

१३.१ परिशिष्ट I - वैध आधार देणार्या कागदपत्रांची यादी

१३.२ परिशिष्ट II - आधार नोंदणी / अद्यतनासाठी प्रमाणपत्र

१३.३. परिशिष्ट III - नोंदणी फॉर्म

१३.४ आधार ट्यूटोरियल व्हिडिओ

१३.५ आधार ऑनलाईन सेवा

१३.६ आधार सोशल मीडियावर

कोणत्याही टिप्पण्या / फीडबॅकसाठी कृपया आम्हाला येथे लिहा: resident.handbook@uidai.net.in

